

AB

Őözlüğü

Ekim 2004

Avrupa Birliği ile İlişkiler Genel M¼d¼rl¼đ¼
çalışanlarının katkılarıyla
Kenan Ecevit
Özlen Kavalalı
Sahir Özdemir
tarafından hazırlanmıştır.

Bu Sözl¼đ¼ elektronik ortamda www.dpt.gov.tr adresinden ulařılabilir.

Bu çalışma, Devlet Planlama Teşkilatının görüşlerini yansıtmaz. Sorumluluđu yazarına aittir. Yayın ve referans olarak kullanılması Devlet Planlama Teşkilatının iznini gerektirmez; internet adresi belirtilerek yayın ve referans olarak kullanılabilir. Bu e-kitap, dpt.gov.tr[konu] adresindedir.

Bu yayın 2000 adet basılmıştır. Pdf olarak bir adet üretilmiştir.

ÖNSÖZ

Bu çalışma, Avrupa Birliğine ilişkin bazı temel kavram ve kurumları, konuyla ilgili kesimlere doğru biçimde tanıtmak amacıyla hazırlanmıştır.

Avrupa Birliği ile Türkiye arasındaki ilişkilerin her zamankinden çok yoğunlaştığı bu dönemde, söz konusu kavram ve kurumların tüm ilgililer tarafından aynı şekilde algılanması ve kullanılması, bu alandaki iletişimin sağlıklı biçimde yürütülmesinin ön koşuludur.

Sözlükte, her terim için özlü bir açıklama verilmiş, yerine göre Kurucu Antlaşmaların ilgili maddelerine ve bağlantılı diğer terimlere gönderme yapılmıştır. Ayrıca, özellikle Avrupa Birliğinin kurum ve organlarına ilişkin açıklamaların altında, daha fazla bilgi alınabilecek resmi web sayfalarının adresleri de verilmiştir. Bunlara ek olarak, açıklanan her terimin, Avrupa Birliği kurumlarında en çok kullanılan iki dil olan İngilizce ve Fransızca karşılıkları yer almıştır.

Sözlüğün sonuna, Avrupa Birliğinin ve Türkiye-AB ilişkilerinin gelişimine ilişkin temel tarihleri içeren kısa bir kronoloji konulmuştur.

Avrupa Birliği ile ilgili tüm terimleri içermek amacını taşımayan bu Sözlükte, daha çok hukuki ve kurumsal kavramlara ve Türkiye-AB ilişkilerinde sıklıkla gündeme gelen terimlere ağırlık verilmiştir.

AAET

Bkz. Avrupa Atom Enerjisi Topluluğu

EAEC

CEEA

AB

Bkz. Avrupa Birliği

EU

UE

AB Ajansları

Teknik, bilimsel veya idari nitelikte spesifik bir görevi yerine getirmek üzere kurulmuş, tüzel kişiliğe sahip AB organlarıdır. Halihazırda, farklı adlar taşıyan 21 AB ajansı bulunmaktadır.

- Avrupa Eğitim Vakfı
- Avrupa Yeniden Yapılanma Ajansı
- Topluluk Bitki Çeşitleri Ofisi
- AB Organları Tercüme Merkezi
- Avrupa Gıda Güvenliği Otoritesi
- Avrupa İlaç Ajansı
- İç Pazarı Uyumlaştırma Ofisi
- Avrupa Çevre Ajansı
- Avrupa İş Sağlığı ve Güvenliği Ajansı
- Avrupa Yaşam ve Çalışma Koşullarının İyileştirilmesi Vakfı
- Avrupa Irkçılık ve Yabancı Düşmanlığı İzleme Merkezi
- Avrupa Uyuşturucu ve Uyuşturucu Bağımlılığı İzleme Merkezi
- Avrupa Mesleki Eğitimi Geliştirme Merkezi
- Avrupa Hava Güvenliği Ajansı
- Avrupa Deniz Güvenliği Ajansı
- Avrupa Ağ ve Bilgi Güvenliği Ajansı
- Avrupa Birliği Uydu Merkezi
- Avrupa Birliği Güvenlik Araştırmaları Enstitüsü
- Avrupa Savunma Ajansı
- Europol
- Eurojust

EU Agencies

Agences de l'UE

AB Dönem Başkanlığı

Avrupa Birliği Konseyi başkanlığının 6 aylık dönemler itibarıyla her bir üye ülke tarafından üstlenilmesini ifade eder. 1 Ocak 1995 tarihli Konsey Kararı uyarınca, dönem başkanlığı, 1 Ocak 1996'dan bu yana aşağıdaki sıraya göre üstlenilmektedir: İtalya, İrlanda, Hollanda, Lüksemburg, Birleşik Krallık, Avusturya, Almanya, Finlandiya, Portekiz, Fransa, İsveç, Belçika, İspanya, Danimarka, Yunanistan. 1 Mayıs 2004 tarihinde yeni

Presidency of the EU

Présidence de l'UE

üyelerin Birliğe katılmasının ardından dönem başkanlığının hangi sıraya göre üstlenileceği konusunda henüz yeni bir düzenleme yapılmamıştır.
(Bkz. AT Antlaşması m.203)

AB Kurumları

Avrupa Parlamentosu, Konsey, Komisyon, Adalet Divanı ve Sayıştay AB kurumları olarak kabul edilmektedir. Sayıştay'ın kurum statüsüne yükseltilmesi 1992 yılında imzalanan Avrupa Birliği Antlaşması ile olmuştur.
(Bkz. AT Antlaşması m.7)

AB Konseyi

Üye devlet hükümetlerinin bakan düzeyinde temsil edildiği AB kurumudur. Konsey, gündeme göre farklı bakanların katılımıyla oluşur (Çevre Bakanları Konseyi, Tarım Bakanları Konseyi, Ekonomik ve Mali İşler Bakanları Konseyi gibi). Birliğin temel karar alma organı olup, Avrupa Parlamentosu ile birlikte veya tek başına mevzuat çıkartma yetkisine sahiptir. Avrupa Parlamentosu ile birlikte bütçesel yetkileri kullanır. Konsey toplantılarına, dönem başkanlığını yürüten üye ülkenin bakanı başkanlık eder.
(Bkz. AT Antlaşması m.202-210)

AB Müktesebatı

Bkz. Topluluk Müktesebatı

AB Organları Tercüme Merkezi

Avrupa Birliğinin diğer ajanslarına tercüme hizmeti veren AB ajansıdır. Merkez, kendi tercüme birimleri bulunan AB kurumlarına ise bu hizmeti destek niteliğinde vermektedir. Ajans 1994 yılında kurulmuş olup, merkezi Lüksemburg'dadır.
(www.cdt.eu.int)

AEA

Bkz. Avrupa Ekonomik Alanı

EU Institutions

Institutions de l'UE

Council of the EU

Conseil de l'UE

Union Acquis

Acquis de l'Union

*Translation Center for
the Bodies of the
European Union*

*Centre de traduction
des organes de l'Union
européenne*

EEA

EEE

AET

Bkz. Avrupa Ekonomik Topluluğu

EEC

CEE

AET-Türkiye Ortaklık Anlaşması

Bkz. Ankara Anlaşması

*EEC-Turkey
Association Agreement*

*Accord d'association
CEE-Turquie*

AKÇT

Bkz. Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu

ESCS

CECA

Alâkart Avrupa

Üye ülkelere, asgari ortak hedeflere bağlı kalmak kaydıyla, bazı Topluluk hedeflerinin gerçekleştirilmesine katılmama hakkı tanınmasını ifade eden terimdir. Bu yöntem, ilk kez AB Antlaşmasının imzalanması sırasında uygulanmıştır. Antlaşmaya ekli protokollerle, ekonomik ve parasal birlik alanında Birleşik Krallık ve Danimarka'ya, sosyal politika alanında Birleşik Krallık'a derogasyon tanınmıştır.

Europe à la carte

Europe à la carte

Amsterdam Antlaşması

2 Ekim 1997 tarihinde Amsterdam'da imzalanan ve 1 Mayıs 1999'da yürürlüğe giren Antlaşmadır. Antlaşma, Avrupa Birliği Antlaşmasına ve Avrupa Topluluklarını Kuran Antlaşmalara değişiklikler getirmiştir. Söz konusu değişiklikler esas itibarıyla; nitelikli çoğunlukla karar verilen alanların sayısının ve Avrupa Parlamentosunun karar alma sürecindeki rolünün artırılmasını, Topluluğun istihdam, ortak ticaret politikası, halk sağlığı, çevre ve tüketicinin korunması alanlarındaki yetkilerinin genişletilmesini ve bütünleşme yolunda daha hızlı ilerlemek isteyen ülkelere belli koşullar altında bu imkanın tanınmasını içermektedir.

Treaty of Amsterdam

Traité d'Amsterdam

Ankara Anlaşması

12 Eylül 1963 tarihinde Ankara'da imzalanan "Avrupa Ekonomik Topluluğu ile Türkiye Arasında Bir Ortaklık Kuran Anlaşma" için yaygın olarak kullanılan kısaltmadır. 1 Aralık 1964 tarihinde yürürlüğe giren Anlaşmanın nihai amacı, Türkiye'nin Topluluğa üye olmasıdır. Ankara Anlaşmasına göre ortaklık; hazırlık dönemi, geçiş dönemi ve son dönemden meydana gelmektedir. Hazırlık döneminde, Türkiye'nin Topluluğun yardımıyla ekonomisini güçlendirmesi; geçiş döneminde, Türkiye ile Topluluk arasında bir gümrük birliğinin aşamalı olarak kurulması ve Türkiye'nin ekonomik politikalarının Topluluğun ekonomik politikalarına yaklaştırılması; gümrük birliğine dayanan son dönemde ise, Topluluk ile Türkiye'nin ekonomi politikaları arasındaki koordinasyonun güçlendirilmesi öngörülmüştür.

(www.dpt.gov.tr/abigm)

AT-Türkiye Ortaklık Komitesi

AT-Türkiye Ortaklık Konseyinin 3/64 sayılı Kararı ile, Ortaklık Konseyine görevlerini yerine getirmesinde yardımcı olmak üzere kurulan Komitedir. Ortaklık Komitesi, Ortaklık Konseyinin kendisine tevdi ettiği konuları inceler ve Ankara Anlaşmasının iyi işlemesi için gerekli işbirliğinin devamlılığını sağlar. Komite, AB üyesi devletler, AB Konseyi ve Avrupa Komisyonu temsilcileri ile Türk Hükümeti temsilcilerinden oluşur.

Ortaklık Konseyinin 3/2000 sayılı Kararı ile, mevzuat uyumuna ve Katılım Ortaklığı Belgesinde yer verilen önceliklere ilişkin olarak kaydedilen ilerlemenin izlenmesi amacıyla, diğer aday ülkelerde olduğu gibi, Ortaklık Komitesine bağlı alt komiteler kurulmuştur. Bunlar: Tarım ve Balıkçılık; İç Pazar ve Rekabet; Ticaret, Sanayi ve AKÇT Ürünleri; Ekonomik ve Parasal Konular; Sermaye Hareketleri ve İstatistik; Yenilik; Ulaştırma, Çevre ve Enerji; Bölgesel Gelişme, İstihdam ve Sosyal Politika; Gümrükler, Vergilendirme, Uyuşturucu Trafiki ve Kara Para Aklanması alt komiteleridir.

(Bkz. Ankara Anlaşması m.24)

Ankara Agreement

Accord d'Ankara

*EC-Turkey Association
Committee*

*Comité d'association
CE-Turquie*

AT-Türkiye Ortaklık Konseyi

AT ile Türkiye arasında 1963 tarihli Ankara Anlaşmasıyla kurulan ortaklık ilişkisinin temel karar alma organıdır. Ortaklık Konseyi, Ankara Anlaşması ve Katma Protokolde öngörülen hedeflere ulaşılmasını sağlayacak kararları almakla görevlidir. Türk Hükümeti ve AB üyesi devletlerin hükümet temsilcileri ile AB Konseyi ve Avrupa Komisyonu temsilcilerinden oluşan Ortaklık Konseyi, kararlarını oybirliğiyle alır. Avrupa Toplulukları Adalet Divanının içtihatları uyarınca, Ortaklık Konseyi kararları Topluluk müktesebatının bir parçasını teşkil etmektedir.

(Bkz. Ankara Anlaşması m.6, 22-25, 27)

*EC-Turkey Association
Council*

*Conseil d'association
CE-Turquie*

ATAD

Bkz. Avrupa Toplulukları Adalet Divanı

CJEC/ECJ

CJCE

Avrupa Ağ ve Bilgi Güvenliği Ajansı

Avrupa Birliğinde etkili ve yüksek düzeyde bir ağ ve bilgi güvenliğinin temin edilmesi, ağ ve bilgi güvenliği bilincinin artırılması ve böylelikle iç pazarın düzgün işlemesine katkı sağlanması amacıyla 2004 yılında kurulmuş olan AB ajansıdır. Ajansın merkezi Yunanistan'ın Girit adasındaki İraklion kentindedir.

(www.enisa.eu.int)

*European Network and
Information Security
Agency*

*Agence européenne
chargée de la sécurité
des réseaux et de
l'information*

Avrupa Anayasası

Avrupa Birliğinin Aralık 2001 tarihli Laeken Zirvesinde alınan karar uyarınca toplanan Avrupa Konvansiyonu tarafından hazırlanan ve Haziran 2003 tarihli Selanik Zirvesinde sunulan anayasa niteliğindeki antlaşma taslağıdır. Taslak Anayasa dört kısımdan oluşmaktadır: Birliğin amaç, yetki, karar usulleri ve kurumlarının düzenlendiği Genel Esaslar; Temel Haklar Şartı; Birliğin Politikaları ve İşleyişi; Son Hükümler.

Taslak Anayasa, Avrupa Birliğine tüzel kişilik tanımakta ve Birliğin dayandığı değerleri; insan haysiyeti, demokrasi, eşitlik, hukukun üstünlüğü ve insan haklarına saygı olarak sıralamaktadır.

Üye devletler, Taslak Anayasa üzerinde 18 Haziran 2004 tarihinde uzlaşmaya varmıştır. 29 Ekim 2004 tarihinde

*Constitution for
Europe*

*Constitution pour
l'Europe*

Roma'da imzalanması öngörülen Anayasanın üye devletler tarafından onaylanarak 2006 yılı içinde yürürlüğe girmesi beklenmektedir.
(<http://european-convention.eu.int>)

Avrupa Anlaşmaları

Avrupa Topluluklarının, 1990'lı yıllarda, bir kısım Merkezi ve Doğu Avrupa ülkeleri (Bulgaristan, Çek Cumhuriyeti, Estonya, Letonya, Litvanya, Macaristan, Polonya, Romanya, Slovak Cumhuriyeti ve Slovenya) ile imzaladığı ortaklık anlaşmalarıdır. Bu anlaşmaların amacı, 1 Mayıs 2004 tarihinde AB'ye üye olmuş anılan ülkeleri, bir ortaklık ilişkisi çerçevesinde Avrupa Birliği üyeliğine hazırlamaktır.

Europe Agreements

Accords européens

Avrupa Atom Enerjisi Topluluğu

25 Mart 1957 tarihinde Roma'da imzalanan ve 1 Ocak 1958'de yürürlüğe giren Avrupa Atom Enerjisi Topluluğunu Kuran Antlaşma ile oluşturulan Topluluktur. Topluluğun amacı, nükleer enerji endüstrisinin geliştirilmesi ve bu endüstrinin barışın korunmasına hizmet etmesidir.

European Atomic Energy Community

Communauté européenne de l'énergie atomique

Avrupa Atom Enerjisi Topluluğunu Kuran Antlaşma

25 Mart 1957 tarihinde Almanya, Belçika Fransa, Hollanda, İtalya ve Lüksemburg arasında Roma'da imzalanan ve 1 Ocak 1958'de yürürlüğe giren Antlaşmadır.

Treaty establishing the European Atomic Energy Community

Traité instituant la Communauté européenne de l'énergie atomique

Avrupa Birliği

Avrupa Toplulukları (AKÇT, AET, AAET) aracılığıyla izlenen hedef ve politikalar ile Avrupa Birliği Antlaşmasıyla getirilen iki yeni eylem alanının (Ortak Dış ve Güvenlik Politikası ve Adalet ve İçişleri Alanında İşbirliği) kapsadığı hedef ve politikaları bir bütün olarak ifade etmek üzere kullanılan kavramdır.

Avrupa Birliği, daha genel olarak, 25 üye ülkenin meydana getirdiği kendine özgü uluslararası ekonomik ve siyasi bütünleşmeyi ifade etmektedir.

European Union

Union européenne

Avrupa Birliği Antlaşması

7 Şubat 1992'de Hollanda'nın Maastricht kentinde imzalanan ve 1 Kasım 1993'de yürürlüğe giren Antlaşmadır. Söz konusu Antlaşma, Avrupa Topluluklarını Kuran Antlaşmalara getirdiği değişiklikler yanında, Topluluklar için geçerli hukuki ve kurumsal yapıdan farklı biçimde, üye devlet hükümetleri arasındaki işbirliğinin önem taşıdığı iki yeni eylem alanı oluşturmuştur: Ortak ve Dış Güvenlik Politikası ve Adalet ve İçişleri Alanında İşbirliği. Antlaşma, anılan iki yeni eylem alanını ve bağımsız varlıklarını muhafaza etmek kaydıyla üç Topluluğu (AKÇT, AT, AAET) Avrupa Birliği ortak çatısı altında toplamıştır.

Treaty on European Union

Traité sur l'Union européenne

Avrupa Birliği Güvenlik Araştırmaları Enstitüsü

Akademik araştırmalar ve analizler yaparak, AB'nin Ortak Dış ve Güvenlik Politikasının geliştirilmesine katkıda bulunmak üzere 2002 yılında kurulmuş tüzel kişiliği haiz bir AB ajansıdır. Ajansın merkezi Paris'tedir. (www.iss-eu.org)

European Union Institute for Security Studies

Institut d'études de sécurité de l'Union européenne

Avrupa Birliği Marşı

1972 yılında Avrupa Konseyi tarafından Avrupa Marşı olarak kabul edilen Ludwig van Beethoven'in 9. Senfonisinin bir bölümü, 1986'dan bu yana Avrupa Birliği tarafından da kullanılmaktadır.

European Union Anthem

L'hymne de l'Union européenne

Avrupa Birliği Resmi Gazetesi

Avrupa Birliğinin 20 resmi dilinde çıkartılan günlük resmi gazetedir. Daha önce Avrupa Toplulukları Resmi Gazetesi adıyla yayımlanan bu gazete, Nice Antlaşmasının yürürlüğe girmesiyle birlikte Avrupa Birliği Resmi Gazetesi adını almıştır.

Resmi Gazete L, C ve S olmak üzere üç seri halinde yayımlanmaktadır. L serisinde; tüzükler, direktifler, kararlar, tavsiyeler ve görüşler yer almaktadır. C serisinde; mevzuat tasarımları, Avrupa Toplulukları Adalet Divanı ve İlk Derece Mahkemesi kararları, Avrupa Parlamentosu tutanakları, Sayıştay raporları, Bölgeler Komitesi ve Ekonomik ve Sosyal Komitenin görüşleri ve raporları, AB kurumlarında istihdam

Official Journal of the European Union (OJ)

Journal officiel de l'Union européenne (JO)

edileceklere ilişkin duyurular ve AB programlarına ilişkin çağrılar yer almaktadır. S serisinde ise ihale duyuruları yer almaktadır.

Avrupa Birliği Resmi Gazetesi, elektronik ortamda da yayımlanmakla birlikte, yalnızca basılı versiyonu geçerli resmi metin olarak kabul edilmektedir.

(http://europa.eu.int/eur-lex/en/search/search_oj.html)

Avrupa Birliği Temel Haklar Şartı

Avrupa Parlamentosu, Konsey ve Komisyon tarafından, 7 Aralık 2000 tarihinde Nice'de imzalanan Şarttır. Resmi bir beyan niteliğinde olan ve AB üyesi devletlerin ortak anayasal değerlerine dayanan Şart, temel hak ve özgürlüklere ilişkin hükümler içermektedir. Avrupa Birliği Temel Haklar Şartı, Taslak Avrupa Anayasasına ikinci bölüm olarak dercedilmiştir.

*European Union
Charter of Fundamental
Rights*

*Charte européenne des
droit fondamentaux*

Avrupa Birliği Uydu Merkezi

Uydulardan alınan görüntü ve verilerin analizini yaparak, AB'nin, Ortak Dış ve Güvenlik Politikası çerçevesinde karar alabilmesine yardımcı olmak üzere 2002 yılında kurulmuş tüzel kişiliği haiz bir AB ajansıdır. Merkezi, İspanya'nın Torrejón de Ardoz kentindedir.

*European Union
Satellite Centre*

*Centre satellitaire de
l'Union européenne*

(www.eusc.org)

Avrupa Birliği Vatandaşlığı

Avrupa Birliği Antlaşması ile getirilen hükümler uyarınca, AB üyesi ülkelerin vatandaşlarına tanınmış bir statüdür. Avrupa Birliği vatandaşlığı, AT Antlaşmasındaki şartlar ve sınırlamalar saklı kalmak kaydıyla, şu hakları içermektedir: Üye ülkelerde serbestçe dolaşma ve ikamet etme hakkı; ikamet ettiği ve tâbiyetinde bulunmadığı üye ülkelerde de Avrupa Parlamentosu ve belediye seçimlerinde oy kullanma ve aday olma hakkı; vatandaşı olduğu üye ülkenin diplomatik temsilciliğinin bulunmadığı üçüncü ülkelerde diğer üye devletlerin diplomatik korumasından yararlanma hakkı; Avrupa Parlamentosuna dilekçe verme ve Ombudsmana başvurma hakkı; AB kurumlarına Birliğin resmi dillerinden birinde yazıp aynı dilde cevap alma hakkı.

(Bkz. AT Antlaşması m.17-22)

*Citizenship of the
European Union*

*Citoyenneté de l'Union
européenne*

Avrupa Birliğinin Sütunları

Yunan tapınaklarının ön yüzünden esinlenerek yapılan bir benzetmedir. Buna göre, Avrupa Birliği çatısı, Avrupa Toplulukları (AT, AAET, AKÇT) ile Avrupa Birliği Antlaşmasıyla getirilen iki yeni eylem alanından (Ortak Dış ve Güvenlik Politikası ve Adalet ve İçişleri Alanında İşbirliği) oluşan üç sütun üzerinde durmaktadır. Adalet ve İçişleri Alanında İşbirliği adını taşıyan üçüncü sütunun adı Amsterdam Antlaşmasıyla "Cezai Konularda Adli ve Polis İşbirliği" olarak değiştirilmiştir.

Pillars of the EU

Piliers de l'UE

Avrupa Bölgesel Kalkınma Fonu

Avrupa Birliğinin dört Yapısal Fonundan biridir. 1975 yılında oluşturulan Fon, bölgeler ve sosyal gruplar arasındaki eşitsizlikleri azaltmaya yönelik girişimleri destekleyerek, AB'de ekonomik ve sosyal uyumu geliştirmeyi amaçlamaktadır. Yapısal Fonlar bütçesinin yarıya yakını bu fona ayrılmaktadır. Avrupa Bölgesel Kalkınma Fonundan ayrılan kaynaklar genellikle, istihdam yaratılmasına, küçük ve orta boy işletmelerin desteklenmesine ve altyapının geliştirilmesine yöneliktir.

*European Regional
Development Fund
(ERDF)*

*Fonds européen de
développement
régional
(FEDR)*

Avrupa Çevre Ajansı

Avrupa düzeyinde çevre konusundaki mevcut duruma ve gelişmelere ilişkin güvenilir bilgi toplamak ve yaymak amacıyla 1990 yılında kurulmuş bir AB ajansıdır. Ajansın merkezi Kopenhag'dadır. (www.eea.eu.int)

*European Environment
Agency (EEA)*

*Agence européenne
pour l'environnement
(AEE)*

Avrupa Deniz Güvenliği Ajansı

Topluluk sularında; deniz kazaları, gemilerin neden olduğu deniz kirliliği ve denizlerde meydana gelen can kaybı risklerinin azaltılması ve deniz güvenliğinin artırılması amacıyla 2002 yılında kurulmuş bir AB ajansıdır. Ajansın merkezi Lizbon'dadır. (www.emsa.eu.int)

*European Maritime
Safety Agency*

*Agence européenne de
la sécurité maritime*

Avrupa Eğitim Vakfı

1990 yılında kurulmuş bir AB ajansıdır. Vakfın amacı, AB'nin dış ilişkiler alanındaki MEDA, CARDS, TACIS ve PHARE gibi programları çerçevesinde, Vakfa üye

*European Training
Foundation (ETF)*

*Fondation européenne
pour la formation (ETF)*

ülkelerde mesleki eğitim sistemlerinin yeniden yapılandırılmasına katkıda bulunmaktadır. Vakfın merkezi İtalya'nın Torino kentindedir.
(www.etf.eu.int)

Avrupa Ekonomik Alanı Anlaşması

Avrupa Toplulukları ile EFTA üyesi 7 ülke (Avusturya, Finlandiya, İsveç, İsviçre, İzlanda, Liechtenstein ve Norveç) arasında 2 Mayıs 1992'de imzalanan ve 1 Ocak 1994'de yürürlüğe giren Anlaşmadır. Anlaşmanın amacı, taraflar arasında, iç pazara ilişkin Topluluk müktesebatı temelinde malların, kişilerin, hizmetlerin ve sermayenin serbest dolaşımının sağlanmasıdır. İsviçre, 6 Aralık 1992'de yapılan referandumun olumsuz sonuçlanması üzerine Avrupa Ekonomik Alanının dışında kalmıştır. 1995 yılında Avusturya, Finlandiya ve İsveç'in Avrupa Birliğine katılmaları üzerine, söz konusu Anlaşmaya taraf olarak yalnızca İzlanda, Liechtenstein ve Norveç kalmıştır.

*Agreement on the
European Economic
Area*

*Accord sur l'Espace
économique européen*

Avrupa Ekonomik Topluluğu

25 Mart 1957 tarihinde Roma'da imzalanan ve 1 Ocak 1958'de yürürlüğe giren Avrupa Ekonomik Topluluğunu Kuran Antlaşma ile oluşturulan Topluluktur. Topluluğun amacı, bir ortak pazar oluşturulması ve Topluluğa üye devletlerin ekonomi politikalarının aşamalı olarak yaklaştırılması suretiyle, Toplulukta ekonomik faaliyetlerin uyumlu bir şekilde geliştirilmesini, sürekli ve dengeli bir büyümeyi, istikrarı, yaşam standardının yükselmesini ve üye devletler arasında daha sıkı ilişkilerin kurulmasını teşvik etmektir.

*European Economic
Community*

*Communauté
économique européenne*

Avrupa Ekonomik Topluluğunu Kuran Antlaşma

25 Mart 1957 tarihinde Almanya, Belçika Fransa, Hollanda, İtalya ve Lüksemburg arasında Roma'da imzalanan ve 1 Ocak 1958'de yürürlüğe giren Antlaşmadır.

*Treaty establishing the
European Economic
Community*

*Traité instituant la
Communauté
économique européenne*

Avrupa Elektroteknik Standardizasyon Komitesi

Bkz. CENELEC

*European Committee
for Electrotechnical
Standardisation*

*Comité européen de
normalisation
électrotechnique*

Avrupa Gıda Güvenliği Otoritesi

Gıda güvenliğini doğrudan veya dolaylı olarak ilgilendiren tüm konularda bağımsız ve bilimsel görüş oluşturmak amacıyla 2002 yılında kurulmuş bir AB ajansıdır. Ajansın merkezi İtalya'nın Parma kentindedir. (www.efsa.eu.int)

*European Food Safety
Authority*

*Autorité européenne
pour la sécurité des
aliments*

Avrupa Günü

Schuman Bildirisinin açıklandığı 9 Mayıs 1950 tarihi esas alınarak, her yılın 9 Mayıs günü, AB ülkelerinde Avrupa Günü olarak kutlanmaktadır.

Europe Day

Le jour d'Europe

Avrupa Hava Güvenliği Ajansı

Avrupa'da sivil havacılık güvenliğinin ve çevrenin korunmasını sağlamak ve AB üyesi devletlere Uluslararası Sivil Havacılık Örgütü (ICAO) yükümlülüklerini ortak bir çerçevede yerine getirmeleri hususunda yardımcı olmak üzere, 2002 yılında kurulmuş bir AB ajansıdır. Ajansın merkezi Almanya'nın Köln kentindedir. (www.easa.eu.int)

*European Aviation
Safety Agency
(EASA)*

*Agence européenne de
la sécurité aérienne
(AESA)*

Avrupa Irkçılık ve Yabancı Düşmanlığı İzleme Merkezi

Irkçılık, yabancı düşmanlığı, İslam düşmanlığı ve antisemitizm konularında gerekli tedbirlerin alınabilmesi amacıyla, AB'ye ve üye devletlere güvenilir ve karşılaştırmalı bilgi sağlamak için 1997 yılında kurulmuş bir AB ajansıdır. Ajansın merkezi Viyana'dadır. (www.eumc.eu.int)

*European Monitoring
Centre on Racism and
Xenophobia
(EUMC)*

*Observatoire européen
des phénomènes
racistes et xenophobes
(EUMC)*

Avrupa İlaç Ajansı

İnsan ve hayvan sağlığının korunması amacıyla, tıbbi ürünlerin güvenilirliğinin izlenmesi ve değerlendirilmesi için 2004 yılında kurulmuş bir AB ajansıdır. Ajans, 1993 yılında kurulmuş olan Avrupa Tıbbi Ürünleri Değerlendirme Ajansının yerini almıştır. Ajansın merkezi Londra'dadır.

(www.emea.eu.int)

European Medicines

*Agency
(EMA)*

*Agence européenne des
médicaments
(EMA)*

Avrupa İş Sağlığı Güvenliği ve Ajansı

İş sağlığı ve güvenliğinin iyileştirilmesine yönelik bilgilerin analizi, geliştirilmesi ve yayılması amacıyla 1994 yılında kurulmuş bir AB ajansıdır. Ajansın merkezi İspanya'nın Bilbao kentindedir.

(<http://agency.osha.eu.int>)

*European Agency for
Safety and Health at
Work*

*Agence européenne
pour la sécurité et la
santé au travail*

Avrupa Kamu İşletmeleri ve Genel Ekonomik Yarar İşletmeleri Merkezi

Bkz. CEEP

*European Centre of
Enterprises with Public
Participation and of
Enterprises of General
Economic Interest*

*Centre européen des
entreprises à
participation publique
et des entreprises
d'intérêt économique
général*

European Commission

Avrupa Komisyonu

Avrupa Birliğinin resmi internet sitesinde (www.europa.eu.int) ve son dönemlerde yayımladığı belgelerde, Avrupa Toplulukları Komisyonunu ifade etmek üzere yaygın olarak kullanılan kısaltmadır.

(*Bkz. Avrupa Toplulukları Komisyonu*)

Commission européenne

Avrupa Konseyi

5 Mayıs 1949 tarihinde 10 Avrupa ülkesi (Belçika, Birleşik Krallık, Danimarka, Fransa, Hollanda, İrlanda, İtalya, İsveç, Lüksemburg ve Norveç) arasında imzalanan Londra Antlaşması ile kurulan uluslararası örgüttür. Fransa'nın Strazburg kentinde yerleşik Avrupa Konseyinin amaçları, insan haklarını, çoğulcu

Council of Europe

Conseil de l'Europe

demokrasiyi ve hukukun üstünlüğünü korumak; Avrupa'nın kültürel kimliğine ve kültürel çeşitliliğine ilişkin bilinç oluşturmak ve bunların geliştirilmesini teşvik etmek; Avrupa toplumunun karşılaştığı azınlıklara karşı ayırimcılık, yabancı düşmanlığı, çevre kirliliği, AIDS, uyuşturucu, organize suçlar gibi sorunlara çözüm bulmak; siyasi ve hukuki reformları destekleyerek Avrupa'da demokratik istikrarın güçlendirilmesine yardımcı olmaktır. Konseyin halihazırda, Türkiye'nin de aralarında bulunduğu 45 üyesi bulunmaktadır. Hukukun üstünlüğü ilkesini benimseyen ve insan haklarına ve temel özgürlüklere saygı gösteren her Avrupa ülkesi, Avrupa Konseyine üye olabilir. Avrupa Konseyi, Avrupa Birliğinin kurumları ile karıştırılmamalıdır. (www.coe.int)

Avrupa Konseyi (Zirve)

Avrupa Birliği üyesi ülkelerin devlet ve hükümet başkanlarının belirli aralıklarla bir araya geldiği toplantılardır. Üye ülke liderlerinin 1974 yılında Paris'te yapılan zirve toplantısında aldıkları karar uyarınca 1975 yılından itibaren Avrupa Konseyi adı altında düzenli olarak yapılan bu toplantılar, 1986 yılında imzalanan Avrupa Tek Senedinde yer alan bir hüküm ile hukuki temel kazanmıştır. Avrupa Birliği Antlaşması ile bugünkü halini alan hüküm; Zirvenin, Birliğin gelişimi için gerekli ivmeyi kazandırmak ve genel siyasi hedefleri belirlemekle görevli olduğunu ve yılda en az iki kez toplanmasını öngörmektedir. Zirveler, AB Konseyi dönem başkanlığını yürüten üye devlet tarafından düzenlenir.

(Bkz. AB Antlaşması m.4)

Avrupa Konvansiyonu

Aralık 2001 tarihli Laeken Zirvesinde alınan karar uyarınca, Avrupa Birliğinin geleceği konusunda yapılacak Hükümetlerarası Konferans için şeffaf ve geniş katılımlı bir hazırlık yapılabilmesini teminen, ilgili tarafların katılımı ile oluşturulan bir tartışma platformudur. Konvansiyon, Fransa eski Cumhurbaşkanı Valéry Giscard d'Estaing başkanlığında iki yıl boyunca sürdürülen çalışmalar sonucunda hazırladığı Anayasa

European Council

Conseil européen

European Convention

Convention européenne

Taslağını Haziran 2003'de toplanan Selanik Zirvesine sunmuştur.

(<http://european-convention.eu.int>)

(Bkz. Avrupa Anayasası)

Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu

18 Nisan 1951 tarihinde imzalanan ve 23 Temmuz 1952'de yürürlüğe giren Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğunu Kuran Antlaşma ile oluşturulan Topluluğun amacı, üye devletlerin kömür-çelik üretimi ve dağıtımının uluslararası niteliğe sahip bir Yüksek Otoritenin yönetiminde gerçekleştirilmesi ve serbest dolaşımın ve serbest rekabetin temin edildiği bir ortak pazarın kurulmasıdır. AKÇT Antlaşması, yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 50 yıl süreyle akdedilmiş bir Antlaşma olduğundan, Avrupa Kömür Çelik Topluluğu 23 Temmuz 2002 tarihi itibarıyla sona ermiştir.

European Coal and Steel Community

Communauté européenne du charbon et de l'acier

Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğunu Kuran Antlaşma

18 Nisan 1951 tarihinde Almanya, Belçika Fransa, Hollanda, İtalya ve Lüksemburg arasında Paris'te imzalanan ve 23 Temmuz 1952'de yürürlüğe giren Antlaşmadır.

Treaty establishing the European Coal and Steel Community

Traité instituant la Communauté européenne du charbon et de l'acier

Avrupa Merkez Bankaları Sistemi

Üye ülkelerin merkez bankaları ile Avrupa Merkez Bankasından meydana gelen yapılandırma. Temel amacı fiyat istikrarını sağlamak olan Avrupa Merkez Bankaları Sistemi, Avrupa Merkez Bankasının karar alma organları tarafından idare edilmektedir. Avrupa Merkez Bankaları Sisteminin görevleri; Topluluğun para politikasını tespit etmek ve uygulamak, döviz işlemlerini yürütmek, üye ülkelerin resmi döviz rezervlerini tutmak ve yönetmek ve ödeme sistemlerinin düzgün işlenmesini temin etmektir.

(Bkz. AT Antlaşması m.107)

European System of Central Banks (ESCB)

Système européen de banques centrales (SEBC)

Avrupa Merkez Bankası

1 Haziran 1998'de kurulan, tüzel kişiliği haiz bağımsız bir AB organıdır. Euro alanında fiyat istikrarını sağlamakla görevli Avrupa Merkez Bankası, bu görevini yerine getirirken Avrupa Merkez Bankaları Sistemi ile birlikte çalışmaktadır. Merkezi Almanya'nın Frankfurt kentinde olan Bankanın karar alma organları, Yürütme Kurulu, Yönetim Konseyi ve Genel Kuruldur.
(www.ecb.int)

*European Central
Bank (ECB)*

*Banque centrale
européenne (BCE)*

Avrupa Mesleki Eğitimi Geliştirme Merkezi

Avrupa Komisyonuna, üye devletlere ve sosyal taraflara mesleki eğitim politikaları geliştirme konusunda bilgi desteği sağlamak amacıyla 1975 yılında kurulmuş bir ajanstır. Ajansın merkezi Yunanistan'ın Selanik kentindedir.
(www.cedefop.eu.int)

*European Centre for the
Development of
Vocational Training
(CEDEFOP)*

*Centre européen pour le
développement de la
formation
professionnelle
(CEDEFOP)*

Avrupa Ombudsmanı

Avrupa Birliği vatandaşlarının ve bir üye ülkede ikamet eden veya kayıtlı iş merkezine sahip gerçek veya tüzel kişilerin, Topluluk kurumlarının (Avrupa Toplulukları Adalet Divanı ile İlk Derece Mahkemesinin yargısal yetkilerini kullandıkları işlemler hariç olmak üzere) veya organlarının kötü idari uygulamalarına karşı şikayette bulunabileceği kişidir. Ombudsman, Avrupa Parlamentosu tarafından atanır.
(Bkz. AT Antlaşması m.21 ve m.195)

European Ombudsman

Médiateur européen

Avrupa Para Enstitüsü

1 Ocak 1994 tarihinde, Ekonomik ve Parasal Birliğin ikinci aşamasına ilişkin görevleri yerine getirmek üzere kurulmuş olan Enstitüdür. Birinci aşamada görev yapan Avrupa Merkez Bankaları Governörleri Komitesinin yerini alan Avrupa Para Enstitüsü, ulusal merkez bankaları arasındaki işbirliğinin ve üye devletlerin para politikalarının koordinasyonunun güçlendirilmesinin yanı sıra, Ekonomik ve Parasal Birliğin üçüncü aşamasında Avrupa Merkez Bankaları Sisteminin oluşturulmasına ve

*European Monetary
Institute*

*Institut monétaire
européen*

tek paraya geçilmesine yönelik hazırlık çalışmalarını yapmakla görevlendirilmiştir. 1 Haziran 1998 tarihinde Avrupa Merkez Bankasının kurulmasıyla Avrupa Para Enstitüsünün görevi sona ermiştir.

(Bkz. *Ekonomik ve Parasal Birlik*)

Avrupa Parlamentosu

Üye devlet halklarının temsilcilerinden oluşan Avrupa Birliği kurumudur. Avrupa Parlamentosu üyeleri 1979 yılından bu yana doğrudan genel seçimlerle işbaşına gelmektedir. Parlamento, ortak karar usulü çerçevesinde mevzuat çıkartma yetkisini AB Konseyi ile paylaşır ve yine Konseyle birlikte bütçesel yetkileri kullanır. Ayrıca, Avrupa Komisyonu üzerinde denetim yetkisi bulunmaktadır. Avrupa Parlamentosu üyeleri 5 yıl süreyle seçilmektedir. Yeni üye ülkelerin 1 Mayıs 2004 tarihinde katılımını takiben Haziran 2004'de yapılan Avrupa Parlamentosu seçimlerinden sonra, üye sayısı 626'dan 732'ye yükselmiştir. Üyeliklerin dağılımı şu şekildedir: Almanya 99, Fransa, İtalya ve Birleşik Krallık 78'er, İspanya ve Polonya 54'er, Hollanda 27, Belçika, Portekiz, Yunanistan, Çek Cumhuriyeti ve Macaristan 24'er, İsveç 19, Avusturya 18, Danimarka, Finlandiya ve Slovakya 14'er, İrlanda ve Litvanya 13'er, Letonya 9, Slovenya 7, Lüksemburg, Estonya ve GKRY 6'sar ve Malta 5.

(Bkz. *AT Antlaşması 189-201*)

Avrupa Sanayi ve İşverenler Konfederasyonu Birliği

Bkz. *UNICE*

Avrupa Savunma Ajansı

AB'nin kriz yönetimine ilişkin savunma kapasitesinin artırılması ve Avrupa Güvenlik ve Savunma Politikasının desteklenmesi amacıyla 2004 yılında kurulmuş olan bir AB ajansıdır. Ajansın merkezi Brüksel'dedir.

European Parliament

Parlement européen

*Union of Industrial and
Employers'
Confederations of
Europe*

*Union des
confédérations de
l'industrie et des
employeurs d'Europe*

*European Defence
Agency*

*Agence européenne de
défense*

Avrupa Sayıştayı

Bkz. Avrupa Toplulukları Sayıştayı

*European Court of
Auditors*

*Cour des comptes
européenne*

Avrupa Sendikalar Konfederasyonu

Bkz. ETUC

*European Trade Union
Confederation*

*Confédération
européenne des
syndicats*

Avrupa Siyasi İşbirliği

Avrupa Tek Senedinin "Dış Politika Alanında Avrupa İşbirliği Hakkında Hükümler" başlığı altında öngörülen işbirliği için kullanılan kısaltmadır. Söz konusu işbirliği, Avrupa Birliği Antlaşmasıyla Ortak Dış ve Güvenlik Politikası başlığı altında yeniden düzenlenmiştir.

*European Political
Cooperation*

*Coopération politique
européenne*

Avrupa Sosyal Fonu

Avrupa Birliğinde, işçilerin istihdamını kolaylaştırmak, coğrafi ve mesleki hareketliliklerini artırmak, sanayi ve üretim sistemlerindeki değişime uyumlarını sağlamak amacıyla kurulmuş en eski yapısal fondur. Fon, Avrupa Komisyonu tarafından idare edilmektedir.

(Bkz. AT Antlaşması 146-148)

European Social Fund

Fonds social européen

Avrupa Standardizasyon Komitesi

Bkz. CEN

*European Committee
for Standardisation*

*Comité européen de
normalisation*

Avrupa Standardizasyon Kuruluşları

Avrupa Topluluğunda malların serbest dolaşımı konusunda karşılaşılan teknik engellerin kaldırılmasına ilişkin olarak 1985 yılında benimsenen yeni yaklaşım çerçevesinde referans olarak kabul edilen Avrupa standartlarını hazırlayan kuruluşlardır. Bu kuruluşlar CEN, CENELEC ve ETSI'dir. Yeni yaklaşım uyarınca, Topluluk tarafından gerçekleştirilecek uyum faaliyeti, yalnızca sağlık, ürün güvenliği ve çevrenin korunması

*European
Standardisation Bodies*

*Organismes européens
de normalisation*

konularında yapılacak çerçeve düzenlemelerle sınırlanmakta; teknik spesifikasyonlar için ise söz konusu kuruluşlar tarafından hazırlanan Avrupa standartları esas alınmaktadır. Bu standartlara uymak ihtiyari olmakla birlikte, bunlara uygun olarak imal edilen ürünlerin otomatik olarak Topluluk mevzuatına da uygun oldukları kabul edilmektedir. Aksi takdirde söz konusu ürünün Topluluk mevzuatına uygun olduğunu ispat yükümlülüğü imalatçıya aittir.
(Bkz. CEN, CENELEC, ETSI)

Avrupa Tarımsal Yönlendirme ve Garanti Fonu

AB'nin Ortak Tarım Politikasının finansman aracıdır. 1962 yılında oluşturulan Fonun amacı, tarım alanında yapısal dönüşüme ve kırsal kalkınmaya destek vermektir. Fon iki kısımdan oluşmaktadır. Garanti Bölümü, AB'nin tarıma yönelik fiyat desteklerini ve bazı ek tedbirleri finanse eder. Avrupa Birliği'nin dört Yapısal Fonundan biri olan Yönlendirme Bölümü ise, yapısal politikalara kaynak sağlar.

Avrupa Tek Senedi

17 Şubat 1986'da Lüksemburg'da ve 28 Şubat 1986'da Lahey'de imzalanan ve 1 Temmuz 1987 tarihinde yürürlüğe giren antlaşmadır. Avrupa Tek Senedi, Avrupa Topluluklarını Kuran Antlaşmalara değişiklik getiren hükümler ile dış politika alanında üye devletler arasında işbirliğini öngören hükümleri tek bir belgede toplamıştır. Avrupa Tek Senedinde, iç pazarın 1992 yılı sonuna kadar tamamlanması öngörülmüştür. Ayrıca, Avrupa Parlamentosunun karar alma mekanizmasındaki rolü güçlendirilmiş ve nitelikli çoğunlukla karar alma usulünün geçerli olduğu alanların sayısı artırılmıştır.

Avrupa Telekomünikasyon Standartları Enstitüsü

Bkz. ETSI

*European Agricultural
Guidance and
Guarantee Fund
(EAGGF)*

*Fonds européen
d'orientation et de
garantie agricole
(FEOGA)*

*Single European Act
(SEA)*

*Acte unique européen
(AUE)*

*European
Telecommunications
Standards Institute*

*Institut européen des
normes de
télécommunication*

Avrupa Tıbbi Ürünleri Değerlendirme Ajansı

Bkz. Avrupa İlaç Ajansı

*European Agency for
the Evaluation of
Medicinal Products
(EMA)*

*Agence européenne
pour l'évaluation des
médicaments
(EMA)*

Avrupa Topluluğu

25 Mart 1957'de Roma'da imzalanan Antlaşma ile kurulan Avrupa Ekonomik Topluluğunun 7 Şubat 1992 tarihinde Maastricht'de imzalanan Avrupa Birliği Antlaşması ile değiştirilmiş adıdır. Söz konusu Antlaşmanın yürürlüğe girdiği 1 Kasım 1993'den bu yana, eski Avrupa Ekonomik Topluluğu "Avrupa Topluluğu" olarak anılmaktadır.

European Community

*Communauté
européenne*

Avrupa Toplulukları Adalet Divanı

Kurucu Antlaşmaların yorumlanması ve uygulanmasında hukuka uygunluğu sağlayan AB kurumudur. Birliğin en yüksek yargı organı olan Divan, üye ülke hükümetleri tarafından ortak kararla 6 yıl için atanan ve görev süreleri yenilenebilen hakim ve hukuk sözcülerinden meydana gelir. Daha önce 15 olan hakim sayısı, yeni üyelerin katıldığı 1 Mayıs 2004 tarihinden itibaren 25'e yükselmiştir. Yetkisi esas olarak Topluluklarla sınırlı olan Divan, Ortak Dış ve Güvenlik Politikası alanında tamamen yetkisiz, Cezai Konularda Polis ve Adli İşbirliği alanında ise belli koşullarla yetkilidir. Divanın bakmakla görevli olduğu davalar; yükümlülüklerini yerine getirmeyen üye devletlere karşı açılan ihlâl davaları, Topluluk kurumlarının çıkardığı mevzuata ilişkin olarak açılan iptal davaları, Topluluk kurumlarının sözleşme-dışı sorumluluk çerçevesinde verdiği zararlar hakkında açılan tazminat davaları, Topluluk kurumlarının Topluluk hukukundan kaynaklanan yükümlülüklerini yerine getirmemelerine ilişkin olarak açılan hareketsizlik davalarıdır. Bunlar dışında, ulusal mahkemelerin bir Topluluk hukuku kuralının yorumlanması veya ikincil mevzuatın geçerliliğine ilişkin ön karar taleplerinin sonuçlandırılması da Divanın görevleri arasındadır.

*Court of Justice of the
European Communities*

*Cour de justice des
communautés
européennes*

(Bkz. AT Antlaşması m.220-245, AB Antlaşması m.35, 40)
(<http://curia.eu.int>)

Avrupa Toplulukları İlk Derece Mahkemesi

Avrupa Toplulukları Adalet Divanının (ATAD) yıllar içinde artan iş yükünü hafifletmek amacıyla, 24 Ekim 1988 tarihli Konsey kararıyla ATAD'a bağlı olarak kurulan yargı organıdır. İlk Derece Mahkemesi, üye ülke hükümetlerinin ortak kararlar 6 yıl için atadığı ve yeniden seçilebilen hakimlerden meydana gelir. Daha önce 15 olan hakim sayısı, yeni üyelerin katıldığı 1 Mayıs 2004 tarihinden itibaren 25'e yükselmiştir. Mahkemenin bakmakla görevli olduğu başlıca davalar, gerçek veya tüzel kişiler tarafından Topluluk organlarına karşı açılan iptal, hareketsizlik ve tazminat davaları ve Topluluklar ile Topluluk organlarında çalışan kişiler arasındaki personel davalarıdır. İlk Derece Mahkemesinin kararlarına karşı, esasa ilişkin konularla sınırlı olmak kaydıyla, ATAD'a temyiz mercii olarak başvurulabilir.

(Bkz. AT Antlaşması m.224-225)
(<http://curia.eu.int>)

*Court of First Instance
of the European
Communities*

*Tribunal de première
instance des
Communautés
européennes*

Avrupa Toplulukları Komisyonu

Birliğin ortak çıkarlarını temsil eden AB kurumudur. Komisyon, görevlerini yerine getirirken üye devletlerin çıkarlarından bağımsız hareket eder. Antlaşmalara ve ikincil mevzuata uyulmasını gerek üye devletler ve Topluluk kurumları, gerek kişiler bakımından denetler. Mevzuat çıkartma sürecinde inisiyatif elinde bulundurur. Bu kapsamda, Konseye veya Konsey ile Parlamente'ye mevzuat önerileri sunar. Ulusal idarelerin de yardımıyla, ortak politikaların ve Topluluk programlarının yürütülmesini sağlar. Dış ilişkilerde Birliği temsil eder ve müzakereleri yürütür. Ayrıca, AB bütçesinin yürütülmesinden de sorumludur.

Yeni üyelerin katıldığı 1 Mayıs 2004 tarihinden önce Komisyon, Almanya, Fransa, İtalya ve Birleşik Krallık'tan 2'şer ve diğer ülkelerden 1'er üye olmak üzere toplam 20 üyeden oluşmaktaydı.

1 Mayıs 2004 tarihinde, Komisyona 10 üye daha atanmış olup, bu yeni atanan üyeler, Komisyonun mevcut 20 üyesiyle birlikte 31 Ekim 2004 tarihine kadar

*Commission of the
European Communities*

*Commission des
Communautés
européennes*

görev yapacaktır.

1 Kasım 2004 tarihinde ise, her bir üye ülkeden birer kişinin atanmasıyla oluşacak 25 üyeli yeni Komisyon görevine başlayacaktır.

Görevlerini üye devlet çıkarlarından bağımsız olarak yürütmeleri öngörülen Komisyon üyeleri 5 yıl süreyle atanırlar. Geniş bir bürokrasiye sahip olan Komisyon, Komisyon üyelerinin sorumluluğunda bulunan 24 Genel Müdürlükten ve çeşitli hizmet birimlerinden oluşmaktadır.

(Bkz. AT Antlaşması m.211-219)

Avrupa Toplulukları Sayıştayı

Sağlam bir mali yönetimin temin edilmesi amacıyla Avrupa Birliği'nin gelir ve gider hesaplarını ve bu hesapların dayandığı işlemlerin yasallığını ve düzenliliğini inceleyen AB kurumudur. 1992 yılında imzalanan Avrupa Birliği Antlaşması ile kurum statüsüne yükseltilmiştir. Sayıştay, her bir üye devleti temsilen birer üyeden oluşur. Üyeler, AB Konseyi tarafından 6 yıllık bir süre için atanırlar ve görevlerini Birliğin genel çıkarları doğrultusunda tam bir bağımsızlık içinde yerine getirirler. Üyelerin görev sürelerinin yenilenmesi mümkündür.

(Bkz. AT Antlaşması m.247-249)

(www.eca.eu.int)

Avrupa Tüketici Örgütü

Avrupa'daki tüketicilerin haklarının korunmasına ve AB politikalarının tüketici hakları doğrultusunda geliştirilmesine katkıda bulunmak amacıyla 1962 yılında kurulmuş bir örgüttür. Avrupa'da yerleşik 34 adet bağımsız ulusal tüketici örgütünden meydana gelen ve bir federasyon niteliğinde olan örgütün merkezi Brüksel'dedir.

(www.beuc.org)

Avrupa Uyuşturucu ve Uyuşturucu Bağımlılığı İzleme Merkezi

Avrupa düzeyinde uyuşturucu ve uyuşturucu bağımlılığı konusunda güvenilir ve karşılaştırmalı bilgi toplamak ve yaymak amacıyla 1993 yılında kurulmuş bir AB

*Court of Auditors of the
European Communities*

*Cour des comptes des
Communautés
européennes*

*European Consumers'
Organisation
(BEUC)*

*Bureau européen des
unions de
consommateurs
(BEUC)*

*European Monitoring
Centre for Drugs and
Drug Addiction
(EMCDDA)*

*Observatoire européen
des drogues et des*

ajansıdır. Ajansın merkezi Lizbon'dadır.
(www.emcdda.eu.int)

Avrupa Yaşam ve Çalışma Koşullarının İyileştirilmesi Vakfı

Daha iyi yaşam ve çalışma koşullarının oluşturulması ve planlanmasına katkıda bulunmak amacıyla, 1975 yılında kurulmuş bir AB ajansıdır. Vakıf, görevlerini üye devlet idareleri, işçi ve işveren örgütleri ve Avrupa Komisyonu ile işbirliği halinde yerine getirir. Vakfın merkezi İrlanda'nın başkenti Dublin'dedir.
(www.eurofound.eu.int)

Avrupa Yatırım Bankası

Avrupa Birliği'nin hedeflerinin gerçekleştirilmesine katkıda bulunacak belli yatırım projelerine finansman sağlayan, özerk ve tüzel kişiliği haiz bir AB organıdır. 1958 yılında kurulmuş olan ve kâr amacı gütmeyen Avrupa Yatırım Bankası, bütünleşmeye, dengeli kalkınmaya, ekonomik ve sosyal uyuma ve bilgi ekonomisine yönelik projelere destek vermektedir.
(Bkz. AT Antlaşması m.266-267)
(www.eib.eu.int)

Avrupa Yeniden Yapılanma Ajansı

Makedonya Cumhuriyeti ve Sırbistan-Karadağ'da AB'nin başlıca yardım programlarının uygulanması amacıyla 2000 yılında kurulmuş bir AB ajansıdır. Ajansın merkezi Yunanistan'ın Selanik kentindedir.
(www.ear.eu.int)

Avrupa Yolsuzlukla Mücadele Ofisi

Avrupa Komisyonu bünyesinde yolsuzlukla mücadele amacıyla 1999 yılında kurulmuş birimdir. Ofis, yolsuzlukla ve Topluluğun mali çıkarlarını olumsuz yönde etkileyen diğer usulsüzlüklerle etkili bir şekilde mücadele etmek üzere soruşturma yetkileriyle donatılmıştır. Komisyon da dahil olmak üzere, hiçbir kurum, organ veya üye ülkeden emir ve talimat almaksızın soruşturma yetkilerini tam bir bağımsızlık içinde kullanan Ofis, adli makamlarla ve emniyet birimleriyle işbirliği içinde çalışmaktadır.
(<http://europa.eu.int/olaf>)

toxicomanies(OEDT)

*European Foundation
for the Improvement of
Living and Working
Conditions*

*Fondation européenne
pour l'amélioration des
conditions de vie et de
travail*

*European Investment
Bank*

*Banque européenne
d'investissement*

*European Agency for
Reconstruction*

*Agence européenne
pour la reconstruction*

*European Anti-fraud
Office (OLAF)*

*Office européen de lutte
antifraude (OLAF)*

AYB

Bkz. Avrupa Yatırım Bankası

EIB

BEI

Bakanlar Konseyi

Bkz. AB Konseyi

Council of Ministers

Conseil des ministres

Balıkçılığı Yönlendirme Finansman Aracı

Avrupa Birliğinin dört Yapısal Fonundan biridir. 1993 yılında oluşturulan Fonun amacı, balıkçılık kaynaklarının dengeli bir şekilde kullanılmasını sağlamak, balıkçılıkla geçinen bölgeleri geliştirmek ve sektörde rekabeti artırmaktır.

*Financial Instrument
for Fisheries Guidance
(FIFG)*

*Instrument financier
d'orientation pour la
pêche
(IFOP)*

BEUC

Bkz. Avrupa Tüketici Örgütü

BEUC

BEUC

Beyaz Kitap

Avrupa Komisyonu tarafından hazırlanan, belli bir konudaki Topluluk eylemine yönelik somut öneriler içeren dokümanlardır. Beyaz Kitaplar, bazı durumlarda Yeşil Kitapların bir uzantısı şeklinde ortaya çıkmakta ve Yeşil Kitapta varılan sonuçları önerilere dönüştürmektedir. Beyaz Kitapların bilinen bazı örnekleri; İç Pazarın Tamamlanmasına İlişkin Beyaz Kitap ve Büyüme, Rekabet Edebilirlik ve İstihdam Hakkında Beyaz Kitap'tır. Beyaz Kitaplar, AB Konseyi tarafından uygun bulunmaları halinde bir Topluluk eylem programına dönüşebilmektedir.

(Bkz. Yeşil Kitap)

White Paper

Livre blanc

Bölgeler Komitesi

Avrupa Birliği Antlaşması ile oluşturulan ve ekonomik ve sosyal uyum, sağlık, kültür, gençlik ve eğitim gibi bölgesel ve yerel düzeyde etkisi olan konularda kendisine başvuru istişari nitelikteki Topluluk organıdır. Antlaşmada öngörülen hallerde, Bölgeler

*Committee of the
Regions*

Comité des régions

Komitesine danışılması zorunludur. Daha önce 222 yerel ve bölgesel temsilciden meydana gelen Komitenin üye sayısı, 1 Mayıs 2004 tarihinde yeni üyelerin katılımından sonra 317'ye yükselmiştir. Üyeliklerin dağılımı şu şekildedir: Almanya, Fransa, İtalya ve Birleşik Krallık 24'er, İspanya ve Polonya 21'er, Avusturya, Hollanda, Belçika, Yunanistan, İsveç, Portekiz, Çek Cumhuriyeti ve Macaristan 12'şer, Danimarka, İrlanda, Finlandiya, Litvanya ve Slovakya 9'ar, Estonya, Letonya ve Slovenya 7'şer, Lüksemburg ve GKRY 6'şar ve Malta 5. Üyeler 4 yıl süreyle seçilmekte ve görev süreleri yenilenebilmektedir. Üyeler, görevlerini Birliğin genel çıkarları doğrultusunda tam bir bağımsızlık içinde yerine getirirler.

(Bkz. AT Antlaşması 263-265)

Brüksel Antlaşması

22 Temmuz 1975 tarihinde Brüksel'de imzalanan ve 1 Haziran 1977'de yürürlüğe giren, Avrupa Topluluklarını Kuran Antlaşmalar ile Tek Bir Avrupa Toplulukları Konseyi ve Komisyonu Kuran Antlaşmanın (Füzyon Antlaşması) Bazı Mali Hükümlerini Değiştiren Antlaşma için kullanılan kısaltmadır.

Brussels Treaty

Traité de Bruxelles

Cecchini Raporu

1992 yılında oluşturulması öngörülen Tek Pazar'a ilişkin olarak, Avrupa Komisyonunun talebi üzerine, Komisyonun üst düzey yöneticilerinden Paolo Cecchini tarafından hazırlanan ve Tek Pazarın kurulmasının fayda ve maliyetini ortaya koyan 1988 tarihli rapordur.

Cecchini Report

Rapport Cecchini

CEDEFOP

Bkz. Avrupa Mesleki Eğitimi Geliştirme Merkezi

CEDEFOP

CEDEFOP

CEEP

Avrupa Kamu İşletmeleri ve Genel Ekonomik Yarar İşletmeleri Merkezi için kullanılan kısaltmadır. Kamunun pay sahibi olduğu veya genel ekonomik yarar faaliyetleri yürüten işletmelerden meydana gelen, Avrupa düzeyinde örgütlenmiş bir işveren birliğidir. Merkez, ETUC ve UNICE ile birlikte, Avrupa Komisyonunun kabul ettiği sosyal taraflardan biridir. (www.ceep.org)

CEEP

CEEP

CEN

Avrupa Standardizasyon Kuruluşlarından biridir. 1961 yılında Avrupa'daki ulusal standart kuruluşları tarafından kurulan CEN, elektroteknik ve telekomünikasyon alanı dışında kalan tüm ürünler için ihtiyari Avrupa standartlarını hazırlamaktadır.

(www.cenorm.be)

(Bkz. Avrupa Standardizasyon Kuruluşları)

*European Committee
for Standardisation
(CEN)*

*Comité européen de
normalisation
(CEN)*

CENELEC

Avrupa Standardizasyon Kuruluşlarından biridir. 1973 yılında kurulan ve elektroteknik alanında ihtiyari Avrupa standartlarını hazırlayan CENELEC, 28 Avrupa ülkesinin elektroteknik komitelerinden oluşmaktadır.

(www.cenelec.org)

(Bkz. Avrupa Standardizasyon Kuruluşları)

*European Committee
for Electrotechnical
Standardisation
(CENELEC)*

*Comité européen de
normalisation
électrotechnique
(CENELEC)*

COM Belgeleri

Avrupa Komisyonu tarafından hazırlanan mevzuat önerileri, Topluluk politikalarına ilişkin kapsamlı raporlar ve bunların uygulama raporlarından oluşan belgeleri ifade etmek için kullanılan kısaltmadır.

(<http://europa.eu.int/eur-lex/en/index.html>)

COM documents

Documents COM

COREPER

Bkz. Daimi Temsilciler Komitesi

COREPER

COREPER

Cotonou Anlaşması

Avrupa Topluluğu ile 77 Afrika, Karayip ve Pasifik (AKP) ülkesi arasında, 23 Haziran 2000'de Cotonou'da (Benin) imzalanan işbirliği anlaşmasıdır. AKP ülkelerinin ekonomik, kültürel ve sosyal gelişimini desteklemek ve hızlandırmak amacıyla imzalanan Anlaşma 1 Nisan 2003'de yürürlüğe girmiş olup, Lome Sözleşmelerinin yerini almıştır.

(Bkz. Yaunde Sözleşmesi ve Lome Sözleşmesi)

Cotonou Agreement

Accord de Cotonou

Çok Vitesli Avrupa

Avrupa Birliğinin hedeflerine ortak hareket ederek daha hızlı ulaşmak isteyen ve bunu gerçekleştirebilecek kapasiteye sahip olan üye devletlerin bu yönde hareket etmelerini ve diğer üye devletlerin ise bu hedeflere gecikmeli olarak ulaşmalarını ifade eden terimdir.

Multi-speed Europe

Europe à plusieurs vitesses

Daimi Temsilciler Komitesi

Üye devletlerin Avrupa Birliği nezdindeki üst düzey temsilcilerinden oluşan ve AB Konseyindeki müzakerelerin ön hazırlıkları ile Konseyin kendisine tevdi ettiği diğer işleri yapmakla görevli komitedir. Daimi Temsilciler Komitesi çalışmalarını iki seviyede yürütür: Büyükelçi düzeyindeki daimi temsilcilerden oluşan COREPER II ve daimi temsilci yardımcılardan oluşan COREPER I. Siyasi niteliği ağır basan işler COREPER II, teknik nitelikli işler ise COREPER I tarafından ele alınır. (Bkz. AT Antlaşması m.207)

Permanent Representatives Committee (COREPER)

Comité des représentants permanents (COREPER)

Danışma Usulü

Toplulukta geçerli mevzuat çıkartma usullerinden biridir. Bu usulde, Avrupa Komisyonu AB Konseyine bir mevzuat önerisi sunar. Konsey, Avrupa Parlamentosuna ve duruma göre, Ekonomik ve Sosyal Komiteye veya Ekonomik Sosyal Komite ile birlikte Bölgeler Komitesine danıştıktan sonra kararını verir. Bu usulde, danışılan kurumların görüşleri Konsey için bağlayıcı değildir. Danışma usulü, AT Antlaşmasında özel olarak bir maddede düzenlenmemiştir.

Consultation Procedure

Procédure de l'avis simple

Denizaşırı Ülke ve Topraklar

Avrupa Birliği üyelerinden bazılarının (Danimarka, Fransa, Hollanda ve Birleşik Krallık) ilişkisi bulunan deniz aşırı ülke ve topraklardır. Bu ülke ve topraklar ile AB arasında oluşturulan özel rejim çerçevesinde, özellikle karşılıklı ticaretin geliştirilmesi suretiyle, söz konusu ülke ve toprakların ekonomik ve sosyal bakımdan kalkındırılması amaçlanmıştır. (Bkz. AT Antlaşması m. 182-188)

Overseas Countries and Territories

Pays et territoires d'outre-mer

Direktif

Üye devletleri, ulaşılabacak sonuçlar bakımından bağlayan Topluluk tasarrufudur. Direktiflerin muhatabı sadece üye devletlerdir. Direktifler, tüzüklerden farklı olarak, üye devletlerin iç hukukunda doğrudan uygulanmaz; bir iç hukuk düzenlemesine ihtiyaç gösterirler. Üye devletler, direktifte öngörülen amaçları gerçekleştirmek için gerekli iç hukuk araçlarının seçiminde serbesttirler. Mevzuat uyumlaştırılmasında ağırlıklı olarak kullanılan direktifler; Konsey, Konsey-Parlamento veya Komisyon tarafından çıkartılabilir.

(Bkz. AT Antlaşması m.249)

Directive

Directive

Doğrudan Etki

Bireylerin, ilave uygulama tedbirlerinin alınmasına ihtiyaç göstermeyen ve yeterince açık olan Topluluk hukuku kurallarını, üye devlet mahkemelerinde diğer bir gerçek veya tüzel kişiye veya üye devlete karşı ileri sürebilme hakkını ifade eden kavramdır. Kavram Topluluk hukukuna, Avrupa Toplulukları Adalet Divanının *Van Gend en Loos* davasında verdiği karar ile kazandırılmıştır.

(Karş. Doğrudan Uygulanabilirlik)

Direct Effect

Effet direct

Doğrudan Seçimler

1979 yılına kadar üye ülke parlamentolarının yetkilendirdiği temsilcilerden oluşan Avrupa Parlamentosunun, 20 Eylül 1976 tarihli Konsey Kararına ekli Anlaşma uyarınca, 5 yılda bir yapılacak doğrudan genel seçimlerle işbaşına getirilen üyelerden oluşması öngörülmüştür. Bu doğrultuda, doğrudan genel oyla yapılan ilk seçimler 7-10 Haziran 1979 tarihinde gerçekleştirilmiştir. Daha sonraki seçimler sırasıyla, 14-17 Haziran 1984, 15-18 Haziran 1989, 9-12 Haziran 1994 ve 10-13 Haziran 1999 tarihlerinde yapılmıştır. Son seçimler, 11-13 Haziran 2004 tarihlerinde yapılmıştır.

Direct Elections

Elections directes

Doğrudan Uygulanabilirlik

Bir Topluluk tasarrufunun, üye devletlerde iç hukuka aktarma işlemine gerek olmaksızın, çıkartıldığı anda bir iç hukuk tasarrufu gibi geçerlilik kazanmasını ifade eden

Direct Applicability

Applicabilité directe

kavramdır. Doğrudan uygulanabilirlik, Topluluk hukukunda kural olarak tüzüklere özgü bir niteliktir.
(Bkz. AT Antlaşması m.249)
(Karş. Doğrudan Etki)

ECOSOC

Bkz. Ekonomik ve Sosyal Komite

ECOSOC

CES

EFTA

Avusturya, Birleşik Krallık, Danimarka, İsveç, İsviçre, Norveç ve Portekiz tarafından 4 Ocak 1960'da Stokholm'de imzalanan sözleşme ile kurulan Avrupa Serbest Ticaret Birliği için kullanılan kısaltmadır. Avrupa Topluluklarına alternatif bir ticaret bloğu olarak tasarlanan EFTA'ya daha sonra Finlandiya, İzlanda ve Liechtenstein katılmıştır. Üyelerinin büyük kısmı Avrupa Birliğine katılan EFTA'nın halihazırdaki üyeleri İsviçre, İzlanda, Liechtenstein ve Norveç'tir.

(www.efta.int)

European Free Trade
Association
(EFTA)

Association européenne
de libre-échange
(EFTA)

Ekonomik ve Parasal Birlik

Avrupa Birliğinde tek paraya geçilmesi amacıyla, üye devletlerin ekonomik ve parasal politikalarının uyumlaştırılmasını amaçlayan üç aşamalı bir süreçtir. Birinci aşama, 1 Haziran 1990-31 Aralık 1993 dönemini kapsamakta olup, bu dönemde üye ülkeler arasında sermayenin serbest dolaşımı, ekonomi politikalarının koordinasyonu ve merkez bankaları arasındaki işbirliğinin artırılması hedeflenmiştir. İkinci aşama, 1 Ocak 1994-31 Aralık 1998 dönemini kapsamakta olup, fiyat istikrarının sağlanması yönünde üye ülkelerin ekonomik ve para politikalarının birbirine yaklaştırılması amaçlanmıştır. Üçüncü aşama ise, 1 Ocak 1999 tarihinde başlamıştır. Bu aşama, Euro'yu kabul eden üye devletlerin döviz kurlarının sabitlenmesini ve tek para biriminin tedavüle girmesini kapsamaktadır. Bu doğrultuda, Euro 1 Ocak 2002 tarihi itibarıyla, Birleşik Krallık, Danimarka ve İsveç dışındaki 12 üye ülkede tedavüle girmiştir.
(Bkz. AT Antlaşması m.98-124)

Economic and
Monetary Union
(EMU)

Union économique et
monétaire
(UEM)

Ekonomik ve Sosyal Komite

Çeşitli ekonomik ve sosyal çıkar gruplarının (üreticiler, çiftçiler, işçiler, nakliyeciler, esnaf ve sanatkârlar, serbest meslek sahipleri ve kamu yararına çalışanlar) temsilcilerinden meydana gelen istişarî nitelikteki Topluluk organıdır. Antlaşmada öngörülen hallerde, Ekonomik ve Sosyal Komiteye danışılması zorunludur. Daha önce 222 üyeden meydana gelen Komitenin üye sayısı 1 Mayıs 2004 tarihinde yeni üyelerin katılımından sonra 317'ye yükselmiştir. Üyeliklerin dağılımı şu şekildedir: Almanya, Fransa, İtalya ve Birleşik Krallık 24'er, İspanya ve Polonya 21'er, Avusturya, Hollanda, Belçika, Yunanistan, İsveç, Portekiz, Çek Cumhuriyeti ve Macaristan 12'şer, Danimarka, İrlanda, Finlandiya, Litvanya ve Slovakya 9'ar, Estonya, Letonya ve Slovenya 7'şer, Lüksemburg ve GKRY 6'şar ve Malta 5. Üyeler 4 yıl süreyle seçilmekte ve görev süreleri yenilenebilmektedir. Üyeler görevlerini Birliğin genel çıkarları doğrultusunda tam bir bağımsızlık içinde yerine getirirler.

(Bkz. AT Antlaşması 257-262)

Eşleştirme

AB müktesebatının üstlenilmesi ve uygulanmasına yönelik projelerin oluşturulmasında ve hayata geçirilmesinde aday ülkelere yardımcı olmak amacıyla, üye ülkelerden görevlendirilen uzmanların, aday ülkelerdeki muadilleriyle belli bir süre (kural olarak en az 12 ay) birlikte çalışmalarını ifade eden terimdir. Eşleştirme mekanizması, aday ülkelerin AB müktesebatını üye ülkeler ile aynı standartlarda uygulayabilmeleri için gerekli yapıların, insan kaynaklarının ve yönetim becerilerinin geliştirilmesine katkıda bulunmaktadır.

ETSI

Avrupa Standardizasyon Kuruluşlarından biridir. 1988 yılında kurulan ETSI, telekomünikasyon alanındaki ürünler için ihtiyari Avrupa standartlarını hazırlamaktadır.

(www.etsi.org)

(Bkz. Avrupa Standardizasyon Kuruluşları)

*Economic and Social
Committee*

*Comité économique et
social*

Twinning

Jumelages

*European
Telecommunications
Standards Institute
(ETSI)*

*Institut européen des
normes de
télécommunication
(ETSI)*

ETUC

Avrupa düzeyinde örgütlenmiş bir işçi sendikaları birliği olan Avrupa Sendikalar Konfederasyonu için kullanılan kısaltmadır. ETUC; CEEP ve UNICE ile birlikte, Avrupa Komisyonunun kabul ettiği sosyal taraflardan biridir. (www.etuc.org)

*ETUC**CES***EURATOM**

Bkz. Avrupa Atom Enerjisi Topluluğu

*EURATOM**EURATOM***Eurojust**

Başta organize suçlar olmak üzere, sınır aşan ciddi suçların takibi ve soruşturulmasında üye ülke yetkili makamları arasındaki işbirliğini ve koordinasyonu güçlendirmek amacıyla 2002 yılında kurulmuş bir AB ajansıdır. Her bir üye devletin görevlendirdiği hakim, savcı veya üst düzey emniyet teşkilatı mensuplarından oluşan Eurojust'ın merkezi Lahey'dedir. (www.eurojust.eu.int)

*Eurojust**Eurojust***Europol**

Suçlara ilişkin istihbarat faaliyetlerini yürüten AB ajansıdır. Europol'ün kuruluş amacı, uluslararası ciddi organize suçların önlenmesinde ve bunlarla mücadele edilmesinde üye devlet makamlarının etkinliğinin artırılması ve aralarındaki işbirliğinin güçlendirilmesidir. Europol, üye devletlerin kolluk kuvvetlerinin, özellikle, uyuşturucu kaçakçılığı, yasadışı göç şebekeleri, terörizm, taşıt kaçakçılığı, insan kaçakçılığı, çocuk pornografisi, kara para aklama ve sahte para konularındaki faaliyetlerine destek vermektedir. Europol'ün merkezi Lahey'dedir. (www.europol.eu.int)

*Europol (European Police Office)**Europol (Office européen de police)***Eurostat**

Avrupa Komisyonu bünyesindeki genel müdürlüklerden biridir. Eurostat, AB kurumlarının alacakları kararlara temel oluşturmak üzere düzenli istatistiki veriler üretir, analizler yapar ve bunları yayımlar. (<http://europa.eu.int/comm/eurostat>)

*Eurostat**Eurostat*

Füzyon Antlaşması

8 Nisan 1965 tarihinde Brüksel'de imzalanan ve 1 Temmuz 1967'de yürürlüğe giren Tek Bir Avrupa Toplulukları Konseyi ve Komisyonu Kuran Antlaşma için yaygın olarak kullanılan kısaltmadır. Söz konusu Antlaşma ile, mevcut Toplulukların (AKÇT, AET, AAET) her birinin ayrı ayrı sahip olduğu Konseyler ortak bir Konsey; AKÇT Yüksek Otoritesi ile AET ve AAET Komisyonları ise ortak bir Komisyon haline gelmiştir. Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Toplulukları Adalet Divanının üç Topluluğun ortak kurumları haline gelmesi ise, AET ve AAET Antlaşmalarıyla aynı tarihte imzalanan ve 1 Ocak 1958'de yürürlüğe giren bir Konvansiyon uyarınca gerçekleşmiştir.

Genişleme

Avrupa Birliğine yeni üye katılımına ilişkin süreci ifade etmek üzere kullanılan terimdir. Kurucu üyeleri Almanya, Belçika, Fransa, Hollanda, İtalya ve Lüksemburg olan Avrupa Birliği, bugüne kadar beş genişleme süreci yaşamıştır.

1973: Danimarka, İngiltere, İrlanda

1981: Yunanistan

1986: İspanya, Portekiz

1995: Avusturya, Finlandiya, İsveç

2004: Çek Cumhuriyeti, Estonya, GKRY(Güney Kıbrıs Rum Yönetimi), Letonya, Litvanya, Macaristan, Malta, Polonya, Slovakya, Slovenya.

Görüş

Bağlayıcı olmayan Topluluk tasarruflarındandır. Görüşler daha çok siyasi ve etik değer taşımakta olup, Konsey, Konsey-Parlamento ve Komisyon tarafından verilebilmektedir.

(Bkz. AT Antlaşması m.249)

Hukuk Sözcüsü

Avrupa Toplulukları Adalet Divanının (ATAD) önüne gelen davalarda, dava konusu soruna ilişkin gerekçeli görüş sunmakla görevli kişilerdir. ATAD hakimleri ile eşit statüye sahip hukuk sözcüleri, görevlerini bağımsızlık ve tarafsızlık içinde yerine getirir. Hukuk sözcüleri İlk

Merger Treaty

Traité de fusion

Enlargement

Élargissement

Opinion

Avis

Advocate General

Avocat général

Derece Mahkemesine gelen davalara ilişkin görüş sunmazlar.

Hükümetlerarası Konferans

AB üyesi devletlerin hükümet temsilcileri arasında, Antlaşmaların değiştirilmesi amacıyla yapılan müzakereler için kullanılan terimdir.

Bir üye devlet hükümeti veya Avrupa Komisyonu, Avrupa Birliğinin dayandığı Antlaşmaların değiştirilmesi için AB Konseyine öneri götürebilir. Konseyin, Avrupa Parlamentosuna ve gerektiğinde Komisyona danıştıktan sonra, hükümetlerarası bir konferansın toplanması yönünde olumlu görüş bildirmesi halinde, hükümetlerarası konferans Konsey dönem başkanı tarafından toplanır.

(Bkz. AB Antlaşması m.48)

*Intergovernmental
Conference (IGC)*

*Conférence
intergouvernementale
(CIG)*

Ioannina Uzlaşması

29 Mart 1994 tarihinde Yunanistan'ın Ioannina kentinde gayri resmi olarak toplanan Dışişleri Bakanları Konseyinde, Avrupa Birliğinin dördüncü genişlemesine hazırlık çerçevesinde, nitelikli çoğunlukla karar alma usulü ile ilgili olarak varılan anlaşmadır. Buna göre, nitelikli oy çoğunluğu ile karar alınması gereken hallerde, oy ağırlığı 23 ile 26 arasında olan Konsey üyelerinin alınacak karara karşı çıkmaları durumunda, Konseyin, 87 oydan en az 65'inin kararın lehinde olmasını sağlamak için çaba göstermesi kararlaştırılmıştır.

Ioannina Compromise

Compromis de Ioannina

ISPA

Katılım öncesi dönemde, AB'ye aday Merkezi ve Doğu Avrupa ülkelerinin çevre ve ulaştırma altyapısını geliştirmek amacıyla oluşturulmuş bir mali yardım programıdır.

(Bkz. PHARE, SAPARD)

*Instrument for
Structural Policies for
Pre-Accession (ISPA)*

*Instrument structurel de
préadhésion (ISPA)*

İç Pazar

14 Haziran 1985 tarihli İç Pazarın Tamamlanmasına İlişkin Beyaz Kitapta belirlenen hedefler doğrultusunda, Avrupa Tek Senedi ile getirilen hüküm uyarınca, 31 Aralık 1992 tarihine kadar aşamalı olarak

Internal market

Marché intérieur

oluşturulması öngörülen; malların, kişilerin, hizmetlerin ve sermayenin iç sınırlar olmaksızın serbestçe dolaştığı alandır.

İç Pazar terimi, Tek Pazar terimi ile aynı anlamda kullanılmaktadır.

(Bkz. AT Antlaşması m.14)

İç Pazarı Uyumlaştırma Ofisi

Topluluk markalarını tescil etmek amacıyla 1993 yılında kurulmuş bir AB ajansıdır. Ofisin merkezi İspanya'nın Alicante kentindedir.

(www.oami.eu.int)

*Office for
Harmonisation in the
Internal Market
(OHIM)*

*L'Office de
l'harmonisation dans le
marché intérieur
(OHMI)*

Secondary Legislation

Droit dérivé

İkincil Mevzuat

Kurucu Antlaşmalarla tanınmış düzenleme yetkisine dayanarak, Konsey, Konsey-Parlamento veya Komisyon tarafından çıkartılan tüzük, direktif ve kararlar ile tavsiye ve görüşleri ifade etmektedir.

(Bkz. AT Antlaşması m.249)

İlerleme Raporu

Aday ülkelerin Avrupa Birliğine katılım sürecinde Kopenhag kriterlerine uyum yönünde kaydettikleri gelişmeleri değerlendiren ve Avrupa Komisyonu tarafından 1998 yılından bu yana yıllık olarak hazırlanan raporlardır.

(<http://europa.eu.int/comm/enlargement>)

Regular Report

Rapport régulier

İmtiyazlar ve Dokunulmazlıklar

Toplulukların, görevlerini yerine getirirken, üye devlet topraklarında yararlanmaları gerekli görülen ayrıcalıklardır. Buna göre, Toplulukların binaları ve arşivlerine dokunulamaz ve malvarlıklarına Avrupa Toplulukları Adalet Divanının izni olmaksızın el konulamaz. Toplulukların işlemleri, gümrük ve diğer vergilerden muaftır. Bu ayrıcalıklardan, Avrupa Merkez Bankası, Avrupa Para Enstitüsü ve Avrupa Yatırım Bankası da yararlanır.

(Bkz. AT Antlaşması m.291)

*Privileges and
Immunities*

Privilèges et immunités

İşbirliği Usulü

Toplulukta geçerli mevzuat çıkartma usullerinden biridir. Avrupa Tek Senedi ile getirilen bu usulde, Tek Senet dönemine kadar istişari bir organ olarak görev yapan Avrupa Parlamentosu, mevzuat çıkartma sürecinde ilk kez aktif bir rol almıştır. Bununla birlikte, bu usulde nihai karar yetkisi yine de AB Konseyindedir. İşbirliği usulü, AT Antlaşmasında özel olarak düzenlenmiştir. (Bkz. AT Antlaşması m.252)

Cooperation Procedure

Procédure de coopération

Kabine

Komisyon üyelerinin her birinin çalışmalarına yardımcı olan ve Komisyon üyesinin mensup olduğu üye devlet ve Topluluk resmi görevlilerinden meydana gelen dar kapsamlı ekibi ifade etmek için kullanılan terimdir.

Cabinet

Cabinet

Karar

Üye devletlere veya gerçek ve tüzel kişilere yönelik olarak çıkartılan ve muhatap aldığı devlet ya da kişi için bütünüyle bağlayıcı olan Topluluk tasarrufudur. Kararlar; Konsey, Konsey-Parlamento veya Komisyon tarafından çıkartılabilir. (Bkz. AT Antlaşması m.249)

Decision

Décision

Katılım Antlaşması

Avrupa Birliğine üye olmak isteyen Avrupa devletleri ile AB üyesi devletler arasında katılım şartlarına ve bu katılımın Kurucu Antlaşmalara getireceği değişikliklere ilişkin olarak yapılan antlaşmadır. (Bkz. AB Antlaşması m.49)

Treaty of Accession

Traité d'adhésion

Katılım Ortaklığı Belgesi

Avrupa Birliğine aday ülkeler için, Avrupa Komisyonu tarafından hazırlanan ve AB Konseyi tarafından kabul edilen, her bir aday ülkenin AB'ye katılım yönünde gelişme kaydetmesi öngörülen öncelikli alanların değerlendirildiği belgedir. Katılım Ortaklığı Belgesi, aday ülkenin Kopenhag kriterlerine uyum sağlama doğrultusundaki yükümlülükleri kapsamında, kısa ve orta vadeli önceliklere ilişkin bir takvim içerir. Türkiye için hazırlanan ilk Katılım Ortaklığı Belgesi 2001 yılında, ikincisi ise 2003 yılında kabul edilmiştir.

Accession Partnership

Partenariat pour l'adhésion

Katılım Öncesi Ekonomik Program

Aday ülkelere yönelik katılım öncesi mali izleme süreci çerçevesinde, her bir aday ülke tarafından Kopenhag ekonomik kriterlerinin karşılanması amacıyla hazırlanan programdır. Katılım öncesi ekonomik program, aday ülkenin orta dönem makroekonomik politikalarını ve uygulamayı öngördüğü yapısal reformları içermektedir. Dört yıllık bir dönemi kapsayan bu programlar, AB üyeliği gerçekleşene kadar her yıl revize edilmekte ve Avrupa Komisyonuna sunulmaktadır.

KEP, Türkiye tarafından da 2001 yılından bu yana her yıl hazırlanmaktadır.

Katma Protokol

Ankara Anlaşmasında öngörülen geçiş döneminin ayrıntılı biçimde düzenlenmesi amacıyla 23 Kasım 1970 tarihinde Türkiye ile Avrupa Ekonomik Topluluğu arasında imzalanan ve 1 Ocak 1973 tarihinde yürürlüğe giren protokoldür. Katma Protokol, Ankara Anlaşmasının bütünleyici bir parçasıdır.

(Bkz. Ankara Anlaşması)

KEP

Bkz. Katılım Öncesi Ekonomik Program

Komitoloji

Komisyonun, Konsey veya Konsey-Parlamento tarafından kabul edilen mevzuatın yürütülmesi amacıyla uygulama mevzuatı çıkartması sırasında tâbi olduğu komite usullerine verilen isimdir. 1960'lı yılların başından bu yana uygulanmakta olan söz konusu komite usulleri, ilk kez 1987 yılında çıkartılan bir Konsey Kararı ile düzenlenmiştir. Daha sonra bu Kararın yerini 1999 tarihli Konsey Kararı almıştır. Komisyona yürütme yetkilerini kullanırken yardımcı olan komiteler; Danışma Komiteleri, Yönetim Komiteleri ve Düzenleyici Komiteler olarak üç gruba ayrılmaktadır. Üye devletlerin kamu görevlilerinden oluşan söz konusu komiteler, yer aldıkları gruba göre Komisyonun yürütme yetkisini farklı ölçüde kısıtlamaktadırlar. Komisyonun hangi komite usulüne tâbi olacağı, Konsey veya Konsey-Parlamento tarafından kabul edilen temel mevzuatta belirtilmektedir.

*Pre-accession
Economic Programme
(PEP)*

*Programme
économique de
préadhésion
(PEP)*

Additional Protocol

Protocol additionnel

PEP

PEP

Comitology

Comitologie

Kopenhag Kriterleri

1993 Kopenhag Zirvesinde kararlaştırılan ve aday ülkelerin Birliğe üye olabilmek için yerine getirmeleri gereken kriterlerdir. Bunlar;

- Demokrasi, hukukun üstünlüğü, insan hakları, azınlıklara saygı ve azınlıkların korunmasını teminat altına alan kurumların istikrarlı biçimde işlemesi (siyasi kriterler),
- İşleyen bir pazar ekonomisine sahip olmanın yanı sıra AB içerisindeki rekabet baskısı ve piyasa güçleri ile başedebilme kapasitesi (ekonomik kriterler) ve
- Üyelikten kaynaklanan yükümlülükleri üstlenebilme yeteneğidir (müktesebata uyum).

1995 Madrid Zirvesinde, aday ülkelerce uyum sağlanan AB müktesebatının, gerekli idari yapıların oluşturularak etkili biçimde uygulanması hususu da üyelik kriterlerine eklenmiştir.

Copenhagen Criteria

Critères de Copenhague

Kurucu Antlaşmalar

1951 tarihli Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğunu Kuran Antlaşma ile 1957 tarihli Avrupa Ekonomik Topluluğunu Kuran Antlaşma ve Avrupa Atom Enerjisi Topluluğunu Kuran Antlaşmayı bir arada ifade etmek için kullanılan terimdir.

1992 yılında Avrupa Birliği Antlaşmasının imzalanmasından sonra, bu Antlaşma da Kurucu Antlaşmalar arasında sayılmaktadır.

Founding Treaties

Traités instituant les communautés

Lome Sözleşmesi

Avrupa Topluluğu ile 46 Afrika, Karayip ve Pasifik (AKP) ülkesi arasında, 28 Şubat 1975 tarihinde Lome'de (Togo) imzalanan ve Yaunde (Kamerun) Sözleşmelerinin yerini alan ticaret ve kalkınma işbirliği anlaşmasıdır. Lome Sözleşmesi; 1979 (Lome II), 1984 (Lome III) ve 1989 (Lome IV) yıllarında, yeni AKP ülkelerinin katılımı dolayısıyla revize edilmiştir. Lome Sözleşmelerinin yerini almak üzere, 23 Haziran 2000'de Cotonou'da (Benin) bir işbirliği anlaşması imzalanmıştır.

Lomé Convention

Convention de Lomé

Lüksemburg Antlaşması

22 Nisan 1970 tarihinde Lüksemburg'da imzalanan ve 1 Ocak 1971'de yürürlüğe giren Avrupa Topluluklarını Kuran Antlaşmalar ile Tek Bir Avrupa Toplulukları Konseyi ve Komisyonu Kuran Antlaşmanın Bütçeye İlişkin Bazı Hükümlerini Değiştiren Antlaşma için kullanılan kısaltmadır.

Treaty of Luxembourg

Traité de Luxembourg

Lüksemburg Uzlaşması

Üye devletler arasında, AT Antlaşması uyarınca oybirliğinden oy çokluğuna geçilmesi ile ilgili olarak 30 Ocak 1966 tarihinde varılan uzlaşmadır. Buna göre, oy çokluğu ile karar verilmesi gereken bir konuda, bir veya birden fazla üye devletin hayati çıkarları söz konusu ise, Konseyin, makul bir süre içinde tüm üye ülkelerce kabul edilebilecek bir çözüme ulaşılması için çaba göstermesi kararlaştırılmıştır.

*Luxembourg
Compromise*

*Compromis de
Luxembourg*

Maastricht Antlaşması

7 Şubat 1992'de Hollanda'nın Maastricht kentinde imzalanan ve 1 Kasım 1993'de yürürlüğe giren Avrupa Birliği Antlaşması için yaygın olarak kullanılan kısaltmadır.

(Bkz. Avrupa Birliği Antlaşması)

Maastricht Treaty

Traité de Maastricht

Maastricht Kriterleri

Avrupa Birliği Antlaşmasında yer alan ve Ekonomik ve Parasal Birliğin üçüncü aşamasına geçiş öncesinde üye ülkelerin uyum sağlaması gereken kriterlerdir. Buna göre, üçüncü aşamaya katılacak üye ülkenin:

- enflasyon oranının, en düşük enflasyona sahip üç üye ülkenin yıllık enflasyon oranları ortalamasını 1.5 puandan fazla geçmemesi,
- uzun vadeli faiz oranlarının, 12 aylık dönem itibarıyla, fiyat istikrarı alanında en iyi performans gösteren 3 ülkenin faiz oranını 2 puandan fazla aşmaması,
- bütçe açığının GSYİH'sına oranının, yüzde 3'ü geçmemesi,
- devlet borçlarının GSYİH'sına oranının, yüzde 60'ı geçmemesi,
- parasının, son 2 yıl itibarıyla diğer bir üye ülke parası karşısında devalüe edilmemiş olması, gerekmektedir.

Maastricht Criteria

Critères de Maastricht

Nice Antlaşması

26 Şubat 2001 tarihinde Nice’de imzalanan ve 1 Şubat 2003 tarihinde yürürlüğe giren Antlaşmadır. Nice Antlaşması, Avrupa Birliği Antlaşmasına ve Avrupa Topluluklarını Kuran Antlaşmalara değişiklikler getirmiştir. Söz konusu değişiklikler esas itibarıyla, 2004 yılında gerçekleşen genişlemenin gerektirdiği kurumsal düzenlemeleri ve nitelikli çoğunlukla karar verilen alanların sayısının artırılmasını içermektedir.

Treaty of Nice

Traité de Nice

Nitelikli Çoğunluk

AB Konseyinin belli kararları için öngörülen, ağırlığı üye ülkelere göre farklı olarak belirlenmiş toplam 321 oyun en az 232’sinin lehte olmasını gerektiren çoğunluktur. Bu 232 oyun; kabul edilecek mevzuatın Avrupa Komisyonu tarafından önerilmiş olması halinde üye ülkelerin çoğunluğunca, diğer hallerde üye ülkelerin üçte ikisince verilmiş olması gerekmektedir.

Konsey üyelerinden biri, nitelikli çoğunlukla alınan kararın, Avrupa Birliğinin toplam nüfusunun yüzde 62’sini temsil edip etmediğinin belirlenmesini talep edebilir. Bu durumda, söz konusu karar, ancak bu koşulun gerçekleştiğinin tespit edilmesi halinde alınabilir.

Yeni üye ülkelerin 1 Mayıs 2004 tarihinde Birliğe katılımından sonra nitelikli çoğunluk bakımından oyların üye ülkelere göre dağılımı şu şekildedir: Belçika 12, Çek Cumhuriyeti 12, Danimarka 7, Almanya 29, Estonya 4, Yunanistan 12, İspanya 27, Fransa 29, İrlanda 7, İtalya 29, GKRY 4, Letonya 4, Litvanya 7, Lüksemburg 4, Macaristan 12, Malta 3, Hollanda 13, Avusturya 10, Polonya 27, Portekiz 12, Slovenya 4, Slovakya 7, Finlandiya 7, İsveç 10, Birleşik Krallık 29.

(Bkz. AT Antlaşması m.205)

Qualified Majority

Majorité qualifiée

ODGP

Avrupa Birliğinin Ortak Dış ve Güvenlik Politikası için kullanılan kısaltmadır.

CFSP

PESC

ODGP Yüksek Temsilcisi

Amsterdam Antlaşması ile getirilen hüküm uyarınca, AB Konseyi Genel Sekreterine, Birliğin Ortak Dış ve Güvenlik Politikası (ODGP) çerçevesinde verilen unvandır. ODGP Yüksek Temsilcisi, ortak dış ve güvenlik meselelerinde, Konsey tarafından alınacak kararların hazırlanmasında ve yürütülmesinde Konseye yardımcı olur. Ayrıca, Konsey Dönem Başkanlığının talebi üzerine, Konsey adına üçüncü ülkelerle siyasi diyalog kurar.
(Bkz. AB Antlaşması m.26)

*High Representative for
the CFSP*

*Haut représentant pour
la PESC*

OLAF

Bkz. Avrupa Yolsuzlukla Mücadele Ofisi

*OLAF(European
Anti-fraud Office)*

*OLAF(Office européen
de lutte antifraude)*

Onay Usulü

Bazı önemli Topluluk tasarrufları için öngörülmuş bir usuldür. İlk kez Avrupa Tek Senedi ile Topluluk hukukuna giren bu usul uyarınca, Avrupa Parlamentosunun olumlu görüşünün alınması gerekmektedir. Bu usulde Parlamento, önüne gelen mevzuat taslağına değişiklik öneremez; ya red ya da kabul etmek zorundadır.
(Bkz. AT Antlaşması m.105, 107, 161, 190, 214 ve 300)

Assent Procedure

*Procédure de l'avis
conforme*

Ortak Karar Usulü

Toplulukta geçerli mevzuat çıkartma usullerinden biridir. Avrupa Birliği Antlaşması ile getirilen bu usulde, Avrupa Parlamentosu, mevzuat çıkartma sürecinde AB Konseyi ile eşit yetkilere sahip duruma gelmiştir. Bu usul, halihazırda Topluluk karar alma mekanizmasındaki en yaygın usuldür ve geçerli olduğu alanların sayısı giderek artmaktadır. Ortak karar usulü, AT Antlaşmasında özel olarak düzenlenmiştir.
(Bkz. AT Antlaşması m.251)

Co-decision Procedure

*Procédure de
codécision*

Ön Karar

Üye ülkelerin ulusal mahkemelerinin, Topluluk hukukunu ilgilendiren bir davayı sonuçlandırabilmeleri

Preliminary ruling

Renvoi préjudiciel

için Avrupa Toplulukları Adalet Divanından talep ettikleri tespit niteliğindeki karardır. Ön karar; Antlaşmaların yorumlanması, Topluluk kurumlarının tasarruflarının geçerliliği ve yorumu ve AB Konseyi tarafından kurulmuş organların statülerinin yorumlanmasına ilişkin olarak verilir.

(Bkz. AT Antlaşması m.234, AAET Antlaşması m.150)

Paris Antlaşması

18 Nisan 1951'de Paris'te imzalanan ve 23 Temmuz 1952'de yürürlüğe giren Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğunu Kuran Antlaşma için kullanılan kısaltmadır.

Treaty of Paris

Traité de Paris

PHARE

Merkezi ve Doğu Avrupa Ülkelerine, AB'ye katılmalarına yardımcı olma amacını güden ve AB tarafından finanse edilen üç katılım öncesi mali yardım aracından biridir. Başlangıçta Polonya ve Macaristan'a yardım amacıyla 1989 yılında oluşturulan PHARE programı, halihazırda 8'i AB üyesi toplam 10 ülkeyi (Çek Cumhuriyeti, Estonya, Letonya, Litvanya, Macaristan, Polonya, Slovak Cumhuriyeti, Slovenya ile Bulgaristan ve Romanya) kapsamaktadır. Programın amaçları, kamu idarelerinin ve kurumlarının AB'de etkili çalışmasını sağlayacak biçimde güçlendirilmesi, AB müktesebatına uyumun ve ekonomik ve sosyal uyumun desteklenmesidir.

(Bkz. ISPA, SAPARD)

*Poland and Hungary:
Action for the
Restructuring of the
Economy
(PHARE)*

*Programme d'aide
communautaire aux
pays d'Europe centrale
et orientale
(PHARE)*

Roma Antlaşması

25 Mart 1957 tarihinde Roma'da imzalanan ve 1 Ocak 1958'de yürürlüğe giren Avrupa Ekonomik Topluluğunu Kuran Antlaşma için yaygın olarak kullanılan kısaltmadır.

Treaty of Rome

Traité de Rome

Roma Antlaşmaları

25 Mart 1957 tarihinde Roma'da imzalanan ve 1 Ocak 1958'de yürürlüğe giren Avrupa Ekonomik Topluluğu ve Avrupa Atom Enerjisi Topluluğu Antlaşmalarını birlikte ifade etmek için kullanılan kısaltmadır.

Rome Treaties

Traité de Rome

SAPARD

Katılım öncesi dönemde, AB'ye aday Merkezi ve Doğu Avrupa ülkelerinde sürdürülebilir tarımsal ve kırsal kalkınmayı desteklemek amacıyla oluşturulmuş bir mali yardım programıdır.
(Bkz. PHARE, ISPA)

Special accession programme for agriculture and rural development (SAPARD)

Programme spécial d'adhésion pour l'agriculture et le développement rural (SAPARD)

Schengen Anlaşması

14 Haziran 1985 tarihinde, Almanya, Belçika, Fransa, Hollanda ve Lüksemburg arasında imzalanan, bu ülkelerin ortak sınırlarındaki denetimlerin yumuşatılmasına ve uzun vadede bu denetimlerin kaldırılarak dış sınırlara kaydırılmasına ilişkin anlaşmadır.

Schengen Agreement

Accord de Schengen

Schengen Anlaşmaları

14 Haziran 1985 tarihli Schengen Anlaşması ile 19 Haziran 1990 tarihli Schengen Uygulama Sözleşmesini birlikte ifade etmek üzere kullanılan terimdir.

Schengen Agreements

Accords de Schengen

Almanya, Belçika, Fransa, Hollanda ve Lüksemburg arasında imzalanan Schengen Anlaşmalarına, 1990 yılında İtalya, 1991 yılında İspanya ve Portekiz, 1992 yılında Yunanistan, 1995 yılında Avusturya ve 1996 yılında Danimarka, Finlandiya ve İsveç katılmışlardır. Anlaşmaları imzalamayan Birleşik Krallık ve İrlanda Schengen alanının dışında kalmışlardır. 1 Mayıs 2004 tarihinde AB'ye katılan 10 ülke Schengen müktesebatını üstlenerek Schengen alanına dahil olmuşlardır.

Schengen Müktesebatı

Schengen Anlaşmaları ile diğer üye ülkelerin bu anlaşmalara katılımını sağlayan protokolleri ve anlaşmaları, Schengen alanına dahil üye ülkelerin aldıkları tedbirleri, Uygulama Sözleşmesiyle kurulan Schengen Yürütme Komitesinin kararlarını ve Komitenin yetki devrettiği makamların Sözleşmenin uygulanması amacıyla aldıkları tedbirlerin tümünü ifade etmek üzere kullanılan terimdir. Schengen müktesebatı, 1 Mayıs

Schengen Acquis

Acquis de Schengen

1999 tarihinde yürürlüğe giren Amsterdam Antlaşması ile Avrupa Birliğinin çerçevesine dahil edilmiştir. Antlaşmanın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren Schengen Yürütme Komitesinin yerini de AB Konseyi almıştır.

Schengen Uygulama Sözleşmesi

Schengen Anlaşmasını imzalayan üye devletler (Almanya, Belçika, Fransa, Hollanda ve Lüksemburg) tarafından 19 Haziran 1990'da imzalanan ve söz konusu Anlaşmanın uygulanmasına yönelik ayrıntılı hükümler içeren sözleşmedir. 1995 yılında yürürlüğe girmiştir.

Schengen Convention

Convention de Schengen

Schuman Bildirisi

9 Mayıs 1950'de Fransa Dışişleri Bakanı Robert Schuman tarafından yapılan, Avrupa'da kalıcı barışa hizmet edecek bir birliğin oluşturulması amacıyla, bir ilk adım olarak Almanya ve Fransa'nın kömür ve çelik kaynaklarının tek bir uluslarüstü örgüte tâbi olmasını ve isteyen diğer Avrupa ülkelerinin bu oluşuma katılmasını öngören tekliftir.

Schuman Declaration

Déclaration de Schuman

SEC Belgeleri

Avrupa Komisyonu Genel Sekreterliğinin iç yazışmaları ve çalışma belgeleri için kullanılan kısaltmadır. (<http://europa.eu.int/eur-lex/en/index.html>)

SEC documents

Documents SEC

Spaak Raporu

Belçika Dışişleri Bakanı Paul-Henri Spaak tarafından 1956 yılında AKÇT üyesi devletlerin Dışişleri Bakanlarına sunulan, bir Avrupa Ekonomik Topluluğu ve bir Atom Enerjisi Topluluğu kurulmasını öngören rapordur. Söz konusu Rapora dayanarak, AKÇT üyesi devletler arasında AET ve AAET Antlaşmalarının imzalanmasına ilişkin müzakereler başlatılmıştır.

Spaak Report

Rapport Spaak

Sübsidiarite İlkesi

AB ile üye devletler arasında yetkilerin kullanımını düzenleyen ilkedir. Bu ilke uyarınca, münhasır yetkisine girmeyen alanlarda AB, ancak öngörülen eylemin amaçlarının üye devletler tarafından gerektiği şekilde

Principle of Subsidiarity

Principe de subsidiarité

gerçekleştirilemeyeceği ve söz konusu eylemin boyutları ve etkileri itibarıyla kendisi tarafından daha iyi yerine getirilebileceği durumlarda harekete geçebilmektedir. Aksi takdirde söz konusu eylem; ulusal, bölgesel veya yerel düzeyde, üye devletler tarafından gerçekleştirilmektedir. Sübsidiarite terimi için, "yetki ikamesi", "ikincillik", "yerindenlik" gibi terimler de kullanılmaktadır.

(Bkz. AT Antlaşması m.5)

Tarama

Müzakere sürecinde, aday ülkelerin ulusal mevzuatlarının AB müktesebatına uyum durumlarının tespit edilmesi amacıyla, bu ülkeler ve Avrupa Komisyonunun birlikte yürüttüğü çalışmalara verilen isimdir. AB müktesebatının 31 başlık altında kapsamlı olarak incelendiği tarama, aday ülkelerin ve Avrupa Birliğinin müzakere pozisyonlarının hazırlanmasına temel teşkil etmektedir.

Screening

Screening

Tavsiye

Bağlayıcı olmayan Topluluk tasarruflarındandır. Üye ülkeleri mevzuat uyumuna teşvik etme ve Topluluk kurumlarını belli bir konuda mevzuat hazırlamaya yönlendirme amacı taşır. Tavsiyeler, Konsey, Konsey-Parlamento ve Komisyon tarafından verilebilir.

(Bkz. AT Antlaşması m.249)

Recommendation

Recommendation

Tek Pazar

Bkz. İç Pazar

Single Market

Marché unique

Topluluk Bitki Çeşitleri Ofisi

Yeni bitki çeşitlerinin, sınai mülkiyet hakları çerçevesinde Topluluk düzeyinde korunması amacıyla 1994 yılında kurulmuş bir AB ajansıdır. Ofisin merkezi Fransa'nın Angers kentindedir.

(www.cpvo.eu.int)

*Community Plant
Variety Office (CPVO)*

*L'Office communautaire
des variétés végétales
(OCVV)*

Topluluk Müktesebatı

Toplulukların kuruluşundan itibaren çıkartılan ve sürekli olarak gelişen düzenlemelerin tümünü ifade etmek için kullanılan terimdir. Topluluk müktesebatı şunlardan oluşmaktadır: Kurucu Antlaşmalar ve bunlara değişiklik getiren Antlaşmalar, Antlaşmalara dayanılarak çıkartılan ikincil mevzuat, ilke kararları ve bildirimler, Ortak Dış ve Güvenlik Politikası ve Cezai Konularda Polis ve Adli İşbirliği alanlarında kabul edilen tedbirler, Toplulukların akdettiği uluslararası anlaşmalar ve üye devletlerin AB'nin faaliyetleri ile ilgili alanlarda kendi aralarında akdettikleri anlaşmalar ve Avrupa Toplulukları Adalet Divanının içtihat hukuku. Topluluk müktesebatının, Avrupa Birliğine üye olmak isteyen ülkeler tarafından üstlenilmesi zorunludur.

Acquis communautaire

Acquis communautaire

Topluluk Programları

Avrupa Birliği politikaları ile ilişkili belli alanlarda, üye ülkeler arasında işbirliğinin geliştirilmesi amacıyla kabul edilen ve belirli bir dönemi kapsayan eylem veya eylemler bütünü ifade etmektedir. Katılım öncesi strateji çerçevesinde, aday ülkelerin de Topluluk programlarına katılımına imkan sağlanmıştır. Topluluk programlarına örnek olarak; araştırma ve teknolojik gelişme alanında 6. Çerçeve Program (2002-2006) ve eğitim alanında Socrates Programı (2000-2006) verilebilir.

Community Programmes

Programmes communautaires

Troyka

AB Konseyinin mevcut dönem başkanı, gelecek dönem başkanı ve ODGP Yüksek Temsilcisinden oluşan yapıdır. Ortak Dış ve Güvenlik Politikası alanında Avrupa Birliğini temsil eder. Troyka, Amsterdam Antlaşması ile getirilen değişiklikten önce, AB Konseyinin mevcut dönem başkanı ile bir önceki ve bir sonraki dönem başkanlarından oluşmaktaydı.

(Bkz. AB Antlaşması m.18)

Troika

Troika

Tüzük

Bağlayıcı Topluluk tasarruflarındandır. Tüzükler genel nitelikli düzenlemeler olup, yürürlüğe girdikleri tarihten itibaren, bir iç hukuka aktarma işlemine ihtiyaç

Regulation

Règlement

bulunmaksızın üye ülkelerde doğrudan uygulanır hale gelirler. Tüzükler bütünüyle bağlayıcı olup, üye devletler tüzük hükümlerini ulusal çıkarlarına uygun geldiği biçimde eksik veya seçerek uygulama hakkına sahip değildir. Tüzükler; Konsey, Konsey-Parlamento veya Komisyon tarafından çıkartılabilir.

(Bkz. AT Antlaşması m.249)

Ulusal Ajans

Avrupa Birliğinin genel eğitim (Socrates), mesleki eğitim (Leonardo da Vinci) ve gençlik (Youth) programlarının ülke içinde tanıtılması, koordine edilmesi ve yürütülmesi; programlardan faydalandırılacak projelerin derlenmesi ve değerlendirilmesi; programların üye ülkeler, aday ülkeler ve Avrupa Komisyonu ile işbirliği yapılarak gerçekleştirilmesi amacıyla üye ve aday ülkelerde kurulan birimlerdir.

Türkiye'de Ulusal Ajans görevini, Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programları Merkezi Başkanlığı yürütmektedir.

(<http://europa.eu.int/comm/education>)

(www.ua.gov.tr)

National Agency

Agence nationale

Ulusal Program

Avrupa Birliğine aday ülkeler tarafından hazırlanarak Avrupa Komisyonuna sunulan ve Katılım Ortaklığı Belgesinde yer alan önceliklerin ne şekilde yerine getirileceğine ilişkin belgedir. Ulusal Programda, AB müktesebatına uyum sağlamak için aday ülkelerin mevzuatlarında yapacakları düzenlemeler, uyum için gerekli beşeri ve mali kaynaklar, AB müktesebatının üstlenilmesi amacıyla geliştirilmesi gereken idari yapı ve tüm bu hususlara ilişkin kısa ve orta vadeli öncelikler takvimi yer almaktadır.

Mart 2001'de kabul edilmiş olan AB Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı yeni Katılım Ortaklığı Belgesine paralel olarak revize edilmiş ve Haziran 2003'de Bakanlar Kurulu tarafından kabul edilmiştir.

(Bkz. Katılım Ortaklığı Belgesi)

*National Programme
for the Adoption of
Acquis(NPAA)*

*Programme national
d'adoption de
l'acquis(PNAA)*

UNICE

Avrupa düzeyinde örgütlenmiş olan Avrupa Sanayi ve İşverenler Konfederasyonu Birliği için kullanılan kısaltmadır. UNICE; ETUC ve CEEP ile birlikte, Avrupa Komisyonunun kabul ettiği sosyal taraflardan biridir. (www.unice.org)

*UNICE**UNICE***Uyum Fonu**

Satın alma gücü paritesine göre kişi başına GSYİH'sı, AB ortalamasının %90'ının altında olan üye ülkelerde, çevre ve ulaştırma alt yapısının geliştirilmesine yönelik projelere finansman sağlayan fondur. 1993 yılında oluşturulan Uyum Fonunun, yapısal fonları tamamlayıcı bir işlevi bulunmaktadır. Uyum Fonundan 2000-2006 döneminde yararlanan ülkeler, 1993-1999 döneminde olduğu gibi, Yunanistan, İspanya, Portekiz ve İrlanda'dır.

*Cohesion Fund**Fonds de cohésion***Uzlaşma Komitesi**

Ortak karar usulü çerçevesinde görev yapan komitedir. Komite, Konsey ve Parlamentodan eşit sayıda temsilciden oluşur ve Konsey ve Parlamentonun uzlaşmadığı durumlarda ortak bir metin üzerinde anlaşmaya varılmasını sağlar. Uzlaşma Komitesinin ortak bir metin üzerinde anlaşmaya varamaması halinde, mevzuat önerisi kabul edilmemiş sayılır. (*Bkz. AT Antlaşması m.251*)

*Conciliation Committee**Comité de conciliation***Üye Devletler**

Halihazırda Avrupa Birliği üyesi devletler; Almanya, Avusturya, Belçika, Birleşik Krallık, Çek Cumhuriyeti, Danimarka, Estonya, Finlandiya, Fransa, GKRY(Güney Kıbrıs Rum Yönetimi), Hollanda, İrlanda, İspanya, İsveç, İtalya, Letonya, Litvanya, Lüksemburg, Macaristan, Malta, Polonya, Portekiz, Slovak Cumhuriyeti, Slovenya ve Yunanistan'dır.

*Member States**États membres***Üyelik Kriterleri**

Bkz. Kopenhag Kriterleri

*Accession criteria**Critères d'adhésion*

Yapısal Fonlar

Bölgeler arası ekonomik ve sosyal farklılıkların azaltılmasını amaçlayan başlıca bölgesel politika aracıdır. Dört yapısal fon vardır: Avrupa Bölgesel Kalkınma Fonu, Avrupa Sosyal Fonu, Avrupa Tarımsal Yönlendirme ve Garanti Fonu (Yönlendirme Bölümü) ve Balıkçılığı Yönlendirme Finansman Aracı. Söz konusu fonlar ile, AB'nin farklı bölgelerinde uygulanan projelere mali yardım sağlanmaktadır.

Structural Funds

Fonds structurels

Yaunde Sözleşmesi

Avrupa Topluluğu ile 17 Afrika ülkesi ve Madagaskar arasında 20 Temmuz 1963 tarihinde Yaunde'de (Kamerun) imzalanan ticarete ve kalkınmada işbirliğini amaçlayan 5 yıl süreli bir ortaklık anlaşmasıdır. İkinci Yaunde Sözleşmesi 29 Temmuz 1968 tarihinde imzalanmıştır. Yaunde Sözleşmelerinin yerini 1975 yılından itibaren Lome Sözleşmeleri almıştır.

Yaoundé Convention

Convention de Yaoundé

Yeşil Kitap

Avrupa Komisyonu tarafından belli bir konuda Avrupa düzeyinde tartışma ve danışma sürecini başlatmak üzere yayımlanan dokümanlardır. Yeşil Kitabın kapsadığı tartışma ve danışmaların sonuçları, bir Beyaz Kitabın konusunu oluşturabilir.

Bkz. Beyaz Kitap

Green Paper

Livre vert

Yüksek Otorite

Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğunun temel karar alma organıdır. AKÇT, AET ve AAET'nin tek bir Konsey ve Komisyona sahip olmasını öngören 1965 tarihli Füzyon Antlaşması ile, yetkilerinde bir değişiklik olmaksızın, Yüksek Otoritenin adı Komisyon olarak değiştirilmiştir.

High Authority

Haute Autorité

Zirve

Bkz. Avrupa Konseyi (Zirve)

Summit

Sommet

Zirve Toplantıları

1961-1974 yılları arasında Avrupa Topluluklarına üye ülkelerin hükümet ve devlet başkanlarını bir araya getiren toplantılardır. Bunlar, Paris (10-11 Şubat 1961), Bonn (17-19 Temmuz 1961), Roma (29-30 Mayıs 1967), Lahey (1-2 Aralık 1969), Paris (19-21 Ekim 1972), Kopenhag (14-15 Aralık 1973), Paris (9-10 Aralık 1974) toplantılarıdır. Söz konusu toplantılar 1975 yılından itibaren Avrupa Konseyi (Zirve) adı altında yapılmaya başlanmıştır.

(Bkz. Avrupa Konseyi(Zirve))

Summit Meetings

Sommets européens

KISA AB KRONOLOJİSİ VE TÜRKİYE

- 9 Mayıs 1950** Schuman Bildirisi.
- 18 Şubat 1951** Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu Antlaşması, Almanya, Belçika, Fransa, Hollanda, İtalya ve Lüksemburg arasında Paris'te imzalandı.
- 20 Temmuz 1952** Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu Antlaşması yürürlüğe girdi.
- 25 Mart 1957** Avrupa Ekonomik Topluluğu Antlaşması ve Avrupa Atom Enerjisi Topluluğu Antlaşması, Almanya, Belçika, Fransa, Hollanda, İtalya ve Lüksemburg arasında Roma'da imzalandı.
- 1 Ocak 1958** Avrupa Ekonomik Topluluğu Antlaşması ve Avrupa Atom Enerjisi Topluluğu Antlaşması yürürlüğe girdi.
- 12 Eylül 1963** Avrupa Ekonomik Topluluğu ile Türkiye Arasında Bir Ortaklık Kuran Anlaşma (Ankara Anlaşması) imzalandı.
- 1 Aralık 1964** Ankara Anlaşması yürürlüğe girdi.
- 8 Nisan 1965** Tek bir Avrupa Toplulukları Konseyi ve Komisyonu Kuran Antlaşma (Füzyon Antlaşması) Brüksel'de imzalandı.
- 1 Temmuz 1967** Füzyon Antlaşması yürürlüğe girdi.
- 22 Nisan 1970** Avrupa Topluluklarını Kuran Antlaşmalar ile Füzyon Antlaşmasının Bütçeye ilişkin Bazı Hükümlerini Değiştiren Antlaşma Lüksemburg'da imzalandı.
- 23 Kasım 1970** Avrupa Ekonomik Topluluğu ile Türkiye Arasında ortaklığın geçiş dönemini düzenleyen Katma Protokol imzalandı.
- 1 Ocak 1973** Birleşik Krallık, Danimarka ve İrlanda Avrupa Topluluklarına katıldı.
Katma Protokol yürürlüğe girdi.
- 22 Temmuz 1975** Avrupa Topluluklarını Kuran Antlaşmalar ile Füzyon Antlaşmasının Bazı Mali Hükümlerini Değiştiren Antlaşma Brüksel'de imzalandı.
- 1 Ocak 1981** Yunanistan Avrupa Topluluklarına katıldı.

- 17-28 Şubat 1986** Avrupa Tek Senedi Lüksemburg ve Lahey’de imzalandı.
- 1 Ocak 1986** İspanya ve Portekiz Avrupa Topluluklarına katıldı.
- 14 Nisan 1987** Türkiye Avrupa Topluluklarına üyelik için başvuruda bulundu.
- 1 Temmuz 1987** Avrupa Tek Senedi yürürlüğe girdi.
- 7 Şubat 1992** Avrupa Birliği Antlaşması Maastricht’de imzalandı.
- 1 Kasım 1993** Avrupa Birliği Antlaşması yürürlüğe girdi.
- 1 Ocak 1995** Avusturya, Finlandiya ve İsveç Avrupa Topluluklarına katıldı.
- 6 Mart 1995** AT-Türkiye Ortaklık Konseyi, gümrük birliğinin kurulmasının tamamlanmasına ilişkin 1/95 sayılı Kararı kabul etti.
- 1 Ocak 1996** AT ile Türkiye arasında gümrük birliği yürürlüğe girdi
- 2 Ekim 1997** Amsterdam Antlaşması imzalandı.
- 1 Mayıs 1999** Amsterdam Antlaşması yürürlüğe girdi.
- 11-12 Aralık 1999** Helsinki Zirvesinde Türkiye aday ülke ilan edildi.
- 26 Şubat 2001** Nice Antlaşması imzalandı.
- 1 Ocak 2002** Euro tedavüle girdi.
- 1 Şubat 2003** Nice Antlaşması yürürlüğe girdi.
- 16 Nisan 2003** 10 aday ülke (Çek Cumhuriyeti, Estonya, GKRY, Letonya, Litvanya, Macaristan, Malta, Polonya, Slovak Cumhuriyeti, Slovenya) ile katılım antlaşmaları imzalandı.
- 1 Mayıs 2004** 10 aday ülke AB’ye üye oldu.